

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

Пояснювальна записка
до магістерської кваліфікаційної роботи

на тему: УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ
РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВАРИСТВА
З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРІМ ПЛЮС»)

08-43.МКР.010.00.093ПЗ

Виконав: студент 2 курсу,
групи МФК-18м
Спеціальності 073 – Менеджмент
(освітня програма – Менеджмент
фінансово-кредитної діяльності)
Хаджинов І. Г. _____

Керівник: д.е.н., проф., зав. каф. ФІМ
Зянько В. В. _____
ПІБ Підпис

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ЕПВМ
Нікіфорова Л. О. _____
ПІБ Підпис

Форма № Н-9.01

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

Спеціальність – Менеджмент
(освітня програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності)

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В. В.

«8» жовтня 2019 р.

**ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Хаджинову Ігору Геннадійовичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи: **Управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства (на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «Стрім плюс»)**

Керівник роботи: Зянько Віталій Ворлодимирович, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом ВНТУ від «2» жовтня 2019 року № 254

2. Строк подання студентом роботи: «9» грудня 2019 р.

3. Вихідні дані до роботи: Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23(1). – С.47–50; Дмитришин М. В. Формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства / М. В. Дмитришин, М. М. Данилишин // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2015. – Вип. 11(2). – С. 131– 138; Матвеева Н. В. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств / Н. В. Матвеева, П. К. Первухін // Наука й економіка. – 2016. – Вип. 2. – С. 17–21; Фінансова звітність ТОВ «Стрім-плюс» за 2016—2018 рр.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

У розділі 1 дослідити економічний зміст та структуру фінансових ресурсів підприємства, розкрити основи управління формуванням власних ресурсів підприємства, розглянути методичні підходи до аналізу ефективності формування власних ресурсів підприємства,

У розділі 2 проаналізувати показники фінансового стану ТОВ «Стрім плюс», а також склад та структуру власних фінансових ресурсів досліджуваного товариства.

У розділі 3 розробити рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

5. Перелік графічного матеріалу: Табл. 1.1 – Коефіцієнти факторного аналізу рентабельності власного капіталу підприємства; Табл. 2.1 Аналіз абсолютних фінансових показників діяльності ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.2 – Динаміка показників ліквідності ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.3 – Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.4 – Аналіз ділової активності ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.5 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу коефіцієнта автономії ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.6 – Абсолютні показники, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.7 – Аналіз формування доходів ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.8 – Аналіз витрат ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.9 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 2.10 – Показники, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 3.1 – Динаміка середньозваженої вартості капіталу ТОВ «Стрім плюс»; Табл. 3.2 – Розрахунок середньозваженої вартості та граничної ефективності формування капіталу ТОВ «Стрім плюс» у процесі його оптимізації.

Рис. 1.1 – Структура власного капіталу підприємства; Рис. 1.2 – Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства; Рис. 2.1 – Показники фінансової стійкості ТОВ «Стрім плюс»; Рис. 2.2 – Абсолютні показники, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс»; Рис. 1.3 – Джерела статутного капіталу акціонерного товариства.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	Коваль Н. О. доцент кафедри ФІМ	08.10.2019 р. _____	08.10.2019 р. _____

7. Дата видачі завдання «08» жовтня 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	Строк виконання етапів МКР	Примітка
Формування та затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	Червень-вересень	
Виконання теоретичної частини МКР. Перший рубіжний контроль виконання МКР (1-й розділ МКР)	III декада жовтня	
Виконання аналітичної частини МКР. Другий рубіжний контроль виконання МКР (2-й розділ МКР)	II декада листопада	
Розробка рекомендацій та пропозицій. Третій рубіжний контроль виконання МКР (3-й розділ МКР)	I декада грудня	
Перевірка МКР на плагіат. Попередній захист МКР	I-II декада грудня	
Рецензування МКР	II декада грудня	
Захист МКР	II-III декада грудня (за графіком)	

Завдання видав науковий керівник _____ д.е.н., проф., зав. каф. ФІМ
(підпис) Зянько В. В.

Завдання отримала студентка _____ Хаджинов І. Г.
(підпис)

АНОТАЦІЯ

У магістерській кваліфікаційній роботі досліджено економічний зміст та структура фінансових ресурсів підприємства. Розкрито основи управління формуванням власних ресурсів підприємства. Розглянуто методичні підходи до аналізу ефективності формування власних ресурсів підприємства. Проаналізовано показники фінансового стану ТОВ «Стрім плюс», а також склад та структуру власних фінансових ресурсів досліджуваного товариства. Розроблено рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

Ключові слова: фінансові ресурси, власні фінансові ресурси підприємства, власний капітал підприємства, управління фінансовими ресурсами.

SUMMARY

In the master's thesis, the economic content and structure of the financial resources of the enterprise are investigated. The basics of managing the formation of the company's own resources are disclosed. The methodological approaches to the analysis of the effectiveness of the formation of the company's own resources are considered. The indicators of financial condition of LLC Stream Plus are analyzed, as well as the composition and structure of own financial resources of the studied company. Recommendations are developed aimed at improving the efficiency of the financial resources management mechanism of industrial enterprises.

Keywords: financial resources, own financial resources of an enterprise, own capital of an enterprise, financial resources management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ	10
1.1 Економічний зміст та структура фінансових ресурсів підприємства	10
1.2 Основи управління формуванням власних ресурсів підприємства	21
1.3 Методичні підходи до аналізу ефективності формування власних ресурсів підприємства	26
Висновок до розділу 1	33
2 ОЦІНКА СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТОВ «СТРІМ ПЛЮС»	35
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Стрім плюс»	35
2.2 Аналіз фінансового стану підприємства	37
2.3 Аналіз складу та структури власних фінансових ресурсів підприємства	57
Висновок до розділу 2	70
3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ	72
3.1 Оптимізація структури капіталу як основа управління власними ресурсами підприємства	72
3.2 Шляхи поліпшення фінансового стану ТОВ «Стрім плюс» та підвищення ефективності управління його фінансовими ресурсами	77
Висновок до розділу 3	86
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність теми. Власні фінансові ресурси є однією з найважливіших економічних категорій, що займає основне місце у стратегії фінансово-господарської діяльності промислових підприємств. Власні фінансові ресурси становлять основу господарської діяльності підприємства та виступають основним джерелом формування його майна.

Оцінка ефективності використання власних фінансових ресурсів (власного капіталу) дозволяє керівництву підприємства зрозуміти основні проблеми та зробити висновки щодо покращення фінансово-господарської діяльності. Тому проблеми ефективного формування, раціонального використання та управління власними фінансовими ресурсами посідають важливе місце у стратегії розвитку підприємства.

Дослідженню сутності та складовим власних фінансових ресурсів (власного капіталу) присвячені наукові праці таких вітчизняних та закордонних вчених, як Т. І. Васюник, В. Г. Воронкова, М. В. Дмитришин, Н. В. Матвеева, П. К. Первухін, Н. М. Чиж, О. М. Ястремська, Х. Андерсон, Й. Бетге, Д. Блейк, Ю. Ф. Брігхем та ін. Однак дана тематика потребує подальшого всебічного дослідження та систематизації з метою знаходження нових засобів підвищення ефективності управління власними фінансовими ресурсами сучасного підприємства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота виконувалась відповідно до напряму наукових досліджень кафедри фінансів «Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні».

Мета магістерської кваліфікаційної роботи – обґрунтування напрямів підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів на українських підприємствах на основі дослідження теоретичних і практичних аспектів механізму формування фінансових ресурсів.

Для досягнення мети дослідження передбачається вирішення таких основних завдань:

- дослідити економічний зміст та структуру фінансових ресурсів підприємства,
- розкрити основи управління формуванням власних ресурсів підприємства,
- розглянути методичні підходи до аналізу ефективності формування власних ресурсів підприємства,
- проаналізувати показники фінансового стану ТОВ «Стрім плюс»,
- здійснити аналіз складу та структури власних фінансових ресурсів ТОВ «Стрім плюс»,
- розробити рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

Об'єктом дослідження є процес управління власними фінансовими ресурсами підприємствах в умовах ринкових відносин.

Предметом дослідження виступає сукупність методів та інструментів аналізу ефективності формування власних фінансових ресурсів на вітчизняних промислових підприємствах.

Методи дослідження. При написанні магістерської кваліфікаційної роботи були застосовані загальнонаукові методи: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта та предмета дослідження; наукове абстрагування, аналіз і синтез – для визначення економічного змісту понять та категорій; порівняння, моделювання, розрахунково-аналітичний, фінансових коефіцієнтів – при аналізі показників господарської діяльності підприємства.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження послуговували чинні законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці з доробку вітчизняних та зарубіжних вчених, фінансова звітність товариства з обмеженою відповідальністю «Стрім плюс».

Наукова новизна одержаних результатів:

– удосконалено визначення поняття «фінансові ресурси» під яким ми розуміємо загальну вартість засобів підприємства, що належать йому на правах власності та використовуються для одержання прибутку або ту частину активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань перед державою та партнерами. Запропоноване визначення фінансових ресурсів, на наш погляд, найповніше розкриває їх економічну природу (с. 10-14);

– запропоновано визначати оптимальне співвідношення між власним і позиковим капіталом шляхом проведення розрахунків середньозваженої вартості та граничної ефективності формування капіталу. Визначення таким шляхом оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом забезпечить, на наш погляд, оптимальне поєднання ризику і дохідності для підприємства, максимізує його ринкову вартість, сприятиме підвищенню курсу його акцій і забезпечить високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості (с. 72-77).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в роботі теоретичні положення, висновки та методичні рекомендації щодо напрямів підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів на українських підприємствах доведені до рівня конкретних пропозицій, що дозволить їх використати для удосконалення управління власними фінансовими ресурсами (власним капіталом) та покращення фінансово-економічного стану вітчизняних підприємств. Наукові і практичні положення щодо напрямів підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства можуть бути впроваджені на досліджуваному підприємстві – ТОВ «Стрім плюс».

Особистий внесок здобувача. Магістерська робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій автором розроблено заходи та обґрунтовано шляхи підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів на українських підприємствах на основі

дослідження економічного змісту власних фінансових ресурсів підприємства та методів управління ними.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Апробація результатів магістерської роботи. Основні положення і результати виконаного дослідження доповідалися на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи-2019»

Наукові публікації. За темою магістерської роботи опубліковано тези доповіді [33].

Структура і зміст магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 117 сторінок, включаючи 13 таблиць, 5 рисунків, 2 додатків і список використаної літератури із 33 найменувань.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

1.1 Економічний зміст та структура фінансових ресурсів підприємства

Відправною точкою аналізу фінансового стану комерційного підприємства для менеджерів та інвесторів є оцінка його власних фінансових ресурсів, яка дає відповідь на питання щодо ефективності господарської діяльності підприємства.

Власні фінансові ресурси найважливіший об'єкт управління підприємством, адже створення будь-якого підприємства починається з формування власних фінансових ресурсів, або з власного капіталу, з яким ототожнюють власні фінансові ресурси підприємства.

Під поняттям «Власні фінансові ресурси підприємства» більшість економістів розуміють балансову вартість активів компанії, яка залишається у її розпорядженні після вирахування зобов'язань компанії. Показник «балансова вартість активів компанії» виступає одним з головних індикаторів її кредитоспроможності.

Фінансові ресурси підприємства, їх структура мають безпосередній вплив на фінансовий стан підприємства, зокрема на його платоспроможність, ліквідність, прибутковість, рентабельність і як ми уже відзначали – на кредитоспроможність.

Поняття «фінансові ресурси ототожнюють з поняттям «капітал», що видно з наступного визначення капіталу: капітал підприємства характеризує загальну вартість засобів у будь-яких формах, які інвестуються у створення його фінансових активів та являє собою один з найважливіших елементів, які є загальною сумою фінансових ресурсів підприємства.

Капітал є головним елементом та базою для ведення підприємством своєї господарської діяльності. Серед таких елементів: власні фінансові ресурси (статутний капітал, додатково вкладений капітал, додатковий капітал,

резервний капітал, нерозподілений прибуток), забезпечення наступних витрат та платежів, довгострокові та поточні зобов'язання підприємства.

Ретельний та професіональний аналіз капіталу підприємства дозволяє отримати обґрунтовану та важливу інформацію не лише щодо його фінансового стану, але й розробити відповідне ефективне управлінське рішення, яке дозволить підприємству досягти поставлених перед собою цілей.

Український економіст З. М. Загурський [1, с.472] визначає власний капітал як джерело утворення майна підприємства, основне джерело його фінансування.

Є. Є. Іоанім [2, с.43-53] та Ю. М. Воробйов [3, с.332] визначають власні фінансові ресурси підприємства як суму вкладеного капіталу його засновниками.

На нашу думку, представлені вище визначення капіталу більше стосується сутності зареєстрованого капіталу, під яким розуміють сукупність внесків (часток, акцій за номінальною вартістю) засновників (учасників) у майно для забезпечення його статутної діяльності підприємства при його створенні.

Своєрідне визначення власному капіталу дає Т. О. Гуренко [4], який вважає, що власний капітал – це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються для одержання прибутку.

Частина науковців під власним капіталом розуміють сукупність економічних відносин, що дозволяють включити в господарський оборот фінансові ресурси, які належать або власникам, або самому господарюючому суб'єкту [5, с.257-261].

Проаналізувавши різні визначення термінів «власні фінансові ресурси» та «власний капітал» можна зробити висновок, що думки вчених і практиків розділилися, але узагальнюючи ці поняття можна сказати, що вони є тотожними.

У загальному вигляді поняття «власні фінансові ресурси» можна

визначити як частину майна підприємства, яка фінансується як за рахунок власних засобів підприємства так і вкладених коштів (інвестицій) власників.

У процесі здійснення підприємцем господарської діяльності форма капіталу може змінюватися, що зумовлено збільшенням або зменшенням розміру фінансових ресурсів або окремих його складових частин. Адже на підприємстві відбувається постійна трансформація фінансових ресурсів. Їх перетворення на капітал, товари або в інші види цінностей.

Власні фінансові ресурси є базою для визначення фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості та стабільності [6, с.147].

Глибше економічний зміст власних фінансових ресурсів підприємства розкривається через їх функції.

Власні фінансові ресурси підприємства виконують такі основні функції:

– заснування суб'єкта господарювання та введення його в дію.

Основою для створення нового суб'єкта господарювання як юридичної особи є статутний капітал. Він забезпечує певною мірою кредитоспроможність підприємства та виступає гарантією повернення коштів для кредиторів. Чим більший статутний капітал, тим більших збитків може зазнати підприємство без загрози інтересам кредиторів, а тому тим вищою є його кредитоспроможність;

– забезпечення життєдіяльності підприємства. Підприємство буде краще захищене від впливу загрозливих факторів, якщо будуть більшими його власні фінансові ресурси, оскільки саме за рахунок власних фінансових ресурсів можуть покриватися збитки підприємства. Якщо в результаті збиткової діяльності відбувається постійне зменшення власного та статутного капіталу, то підприємство може опинитися на межі банкрутства [7, с. 211];

– фінансування та забезпечення ліквідності. Внески у власні фінансові ресурси (власний капітал) у вигляді споруд, обладнання, грошових коштів тощо використовуються для фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємства, а також для погашення його заборгованості за

одержаними кредитами. Це підвищує ліквідність підприємства та збільшує можливості для здійснення довгострокового фінансування, якого потребують, зокрема, інноваційні проекти;

- забезпечення незалежності. Розмір власних фінансових ресурсів безпосередньо впливає на рівень залежності підприємства від кредиторів, позичальників та інших фінансових установ, у яких підприємство позичало коли-небудь кошти;

- управління та контроль, реклама. Власники підприємства можуть брати участь в управлінні його діяльністю. Володіння контрольним пакетом акцій надає можливість проводити та формувати власну стратегічну політику розвитку підприємства, рекламну політику, дивідендну політику та контролювати кадрові питання.

Таким чином, така складова власних фінансових ресурсів підприємства, як статутний капітал, забезпечує право на управління виробничими чинниками та майном підприємства [8, с. 176].

За адміністративно-командної економіки економісти приділяли недостатньо уваги темі фінансування діяльності підприємств за рахунок капіталу власників, оскільки за тодішніх економічних умов статутний капітал підприємств не міг бути змінений у результаті емісії корпоративних прав. Переважна роль відводилася антиринковим методам фінансування підприємств: бюджетним дотаціям, субсидіям та субвенціям [6, с. 187].

Сьогодні фінансування підприємств за рахунок власних коштів посідає провідне місце в українській економіці, оскільки розвиток ринкової економіки і прагнення підприємств до повної фінансово-господарської незалежності все більше концентрує увагу на управлінні джерелами фінансування діяльності, в тому числі такого важливого джерела як власні фінансові ресурси.

Фінансові ресурси є головним джерелом формування добробуту їх власників. Вони забезпечують необхідний рівень цього добробуту як у поточному, так і в перспективі. Споживана в поточному періоді частина фінансових ресурсів виходить зі складу власного капіталу, будучи

спрямованою на задоволення поточних потреб їх власників. А частина фінансових ресурсів, що накопичується, покликана забезпечити рівень майбутнього добробуту власників.

Власні фінансові ресурси не тільки забезпечують фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, а й сприяють його фінансовій стійкості, впливають на рівень конкурентоспроможності підприємства і є важливим засобом компенсації тимчасово понесених збитків.

Треба також відзначити, що головним чином власні фінансові ресурси підприємства розглядаються як цілісна величина, тобто при цьому не враховуються особливості функціонування окремих складових фінансових ресурсів.

Власні фінансові ресурси (власний капітал), як правило, включають певні структурні елементи, які представлені на рис. 1.1.

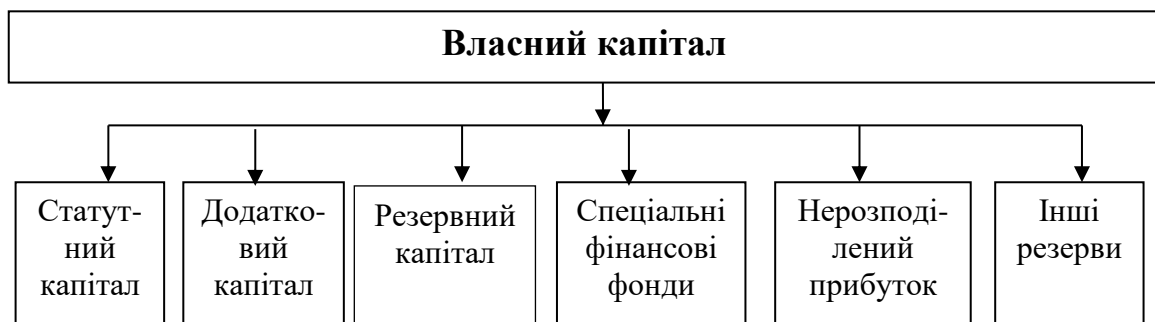

Рисунок 1.1 – Структура власного капіталу підприємства

Охарактеризуємо основні структурні елементи власного капіталу підприємства.

Статутний капітал – це виражена у грошовому вираженні сукупність внесків засновників (учасників) у майно організації при її створенні для забезпечення господарської діяльності в розмірах, які визначаються установчими документами. Статутний капітал формується у таких господарчих товариствах: акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю.

Статутний капітал є одним з найважливіших показників, що дозволяють одержати уявлення про дійсну величину та фінансовий стан економічних суб'єктів. Статутний капітал – один з найбільш стійких елементів власного капіталу (власних фінансових ресурсів) організації, оскільки зміна його величини допускається в строго визначеному порядку, установленому законодавчо.

Статутний капітал організації – джерело формування засобів організації, які потрібні їй для того, щоб здійснювати виконання статутних зобов'язань. Статутний капітал – це стартовий капітал для виробничої діяльності з метою одержання надалі прибутку. Статутний капітал являє собою засоби, які вкладені власниками організації (підприємства). Такими власниками можуть виступати як юридичні, так і фізичні особи, а також окремі приватні особи.

Формування статутного капіталу пов'язано з цілями створення організації і її організаційно-правовою формою. Порядок формування статутного капіталу вітчизняних підприємств різних організаційно-правових форм регулюється законами України. Окрім того, ряд підзаконних актів чітко регламентує дії, що стосуються ведення бухгалтерського обліку, тобто відображенню цього процесу.

Зокрема, у відповідності до законодавства України статутний капітал, залежно від організаційно-правової форми підприємства, може виступати у вигляді: власне статутного капіталу; статутного фонду; складового капіталу; пайового фонду.

Внеском у статутний капітал товариства можуть бути гроші, цінні папери, інші речі чи майнові права або інші права, що мають грошову оцінку [9, с.132].

У процесі господарської діяльності в підприємства може з'явитися нове майно чи зрости облікова вартість уже наявного майна, тобто можуть збільшитися розміри активів підприємства. Для обліку джерел такого майна чи приросту його вартості в бухгалтерському обліку введено поняття «додатковий капітал».

Як об'єкт обліку додатковий капітал виник відповідно до змін правил оцінки статей бухгалтерської звітності організацій для відображення інфляційних процесів. Доходи організації, що відносяться на додатковий капітал, збільшують власні фінансові ресурси організації, однак не впливають на фінансовий результат господарської діяльності організації в звітному періоді.

Вітчизняними нормативними актами не встановлено жодних обмежень щодо розмірів додаткового капіталу. Утворення додаткових засобів відбувається наступними шляхами [10, с.535]:

- шляхом приросту вартості необоротних активів (основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових фінансових вкладень і інших капітальних вкладень) підприємства в результаті здійснення їх переоцінки;
- шляхом збільшення безоплатно отриманого майна та коштів від юридичних і фізичних осіб;
- шляхом здійснення додаткової емісії акцій чи підвищення номінальної вартості акцій, утвореної за рахунок різниці між продажною і номінальною вартістю акцій, вирученої при реалізації їх за ціною, що перевищує номінальну вартість;
- шляхом приросту вартості необоротних активів, створених за рахунок прибутку чи фондів підприємства;
- шляхом відображення позитивних курсових різниць за внесками іноземних інвесторів у статутні капітали українських підприємств.

Розрізняють додатковий вкладений капітал та інший додатковий капітал.

Якщо додатковий вкладений капітал характеризує суму емісійного доходу (різницю між продажною і номінальною вартістю первісно розміщених акцій), що отримується у результаті реалізації акціонерними товариствами власних корпоративних прав, то до складу іншого додаткового капіталу належать такі його складові:

- інший вкладений капітал;
- дооцінка (уцінка) необоротних активів;
- вартість безкоштовно отриманих необоротних активів.

Додатковий вкладений капітал та інший додатковий капітал здебільшого використовують за такими основними напрямками діяльності:

- на покриття балансових збитків, за умови, що на ці цілі використані всі інші джерела;
- на збільшення статутного чи пайового капіталу підприємства;
- на покриття різниці між фактичною собівартістю вилученого капіталу, який анулюється, та його номінальною вартістю.

Одним з джерел утворення на підприємстві таких господарських засобів, як необоротних та оборотних активів, є резервний капітал. Він утворюється відповідно до законодавства й установчих документів організації на покриття можливих у майбутньому непередбачених збитків, втрат.

Резервний капітал – це так би мовити запасне фінансове джерело, що створюється як гарантія безперебійної роботи підприємства і дотримання інтересів третіх осіб. Наявність такого фінансового джерела додає третім особам упевненість в погашенні підприємством своїх зобов'язань.

Чим більшою є величина резервного капіталу, тим більша сума збитків може бути компенсована. А отже тим більшу можливість маневру одержує керівництво підприємства при подоланні збитків.

Резервний капітал може використовуватися підприємством на такі основні цілі [9, с.123]:

- покриття збитків;
- виплату боргів у разі ліквідації підприємства;
- виплата дивідендів (якщо величина резервів перевищує мінімально допустимий рівень);
- інші цілі, передбачені законодавством чи засновницькими документами.

Прибуток, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати ним у державний бюджет податку на прибуток, у бухгалтерському обліку прийнято називати «нерозподіленим прибутком».

Наступним елементом власного капіталу підприємства є спеціалізовані фонди – це ті, що утворюються за нормами, встановленими власниками, а також за рахунок безоплатних внесків засновників і інших підприємств.

Спеціалізовані фонди, як правило, розділяються на фонд нагромадження, фонд соціальної сфери і фонд споживання.

Головним джерелом формування фондів спеціального призначення служить частина прибутку, яка залишається в розпорядженні підприємства після виконання ним своїх зобов'язань перед державою і партнерами.

Реалізація політики організації, спрямованої на акумулювання чистого прибутку для фінансування цільових заходів, проводиться шляхом утворення фондів спеціального призначення.

Загалом кількість фондів, їх назви і використання організація визначає самостійно. Засоби фондів нагромадження спрямовуються на виробничий розвиток організації й інші аналогічні цілі, зокрема на:

- фінансування витрат з технічного переозброєння, реконструкції і розширення діючого виробництва та будівництва організацією нових об'єктів;
- внески в створення інвестиційних фондів, спільних підприємств, акціонерних товариств і асоціацій;
- проведення науково-дослідних робіт, придбання устаткування, приладів тощо;
- витрати, пов'язані з випуском і поширенням акцій, облігацій і інших цінних паперів;
- проведення науково-дослідних робіт, придбання устаткування, приладів;

- списання витрат, що за діючими положеннями не включаються в собівартість продукції (робіт, послуг), а проводяться безпосередньо за рахунок прибутку, який залишається в розпорядженні підприємств;
  - фінансування організацією різних природоохоронних заходів й інше.
- Фонд споживання призначений для забезпечення соціального захисту

персоналу, а саме:

- для виплати дотацій на харчування⁴
- на придбання проїзних квитків, путівок у санаторії, дитячі установи;
- на житлове будівництво;
- на матеріальне заохочення працівників (одноразові премії, подарунки, матеріальна допомога).

Засоби фонду споживання, на відміну від фонду нагромадження, спрямовуються на соціальний розвиток організації (підприємства) і матеріальне заохочення персоналу, а також інші заходи, що не приводять до утворення нового майна організації. Засоби спеціальних фондів використовуються відповідно до кошторису, що обговорюється і затверджується власниками організації (акціонерами).

Фонд соціальної сфери являє собою зарезервовані суми на фінансове забезпечення розвитку соціальної сфери. Він покриває капітальні вкладення не у виробництво, як фонд нагромадження, а у соціальні служби підприємства, скажімо, у будівництво дитячого садочка. Засоби фонду спрямовуються на фінансування витрат, які пов'язані з утриманням об'єктів житлово-комунального господарства, охорони здоров'я, культури, спорту, дитячих установ, будинків і баз відпочинку, що рахуються на балансі організації.

Такий елемент власного капіталу підприємства, як нерозподілений прибуток, являє собою суму чистого прибутку, що не був розподілений у вигляді дивідендів між акціонерами організації. Нерозподілений прибуток звітного року використовується на виплату дивідендів засновникам

підприємства і на відрахування в резервний фонд (звичайно що при його наявності).

У відповідності зі своєю обліковою політикою організація (підприємства) може прийняти рішення про використання прибутку, що залишилася в її розпорядженні, на фінансування своїх планових заходів. Такі заходи можуть носити виробничий характер – у випадку направлення коштів на розвиток і розширення виробництва, модернізацію використовуваного устаткування; а також невиробничий характер – у випадку використання грошових коштів на заходи соціального характеру і матеріальну підтримку працівників організації та на інші цілі, які не пов'язані з виробництвом продукції або довгостроковими фінансовими вкладеннями організації [11, с.232].

Засоби некомерційної організації являють собою цільове інвестування і надходження, які призначені для фінансування тих чи інших заходів організації цільового призначення. До них належать засоби, що надійшли від інших організацій (підприємств), субсидії урядових органів, грошові внески батьків на утримання дітей у дитячих установах (садочках, дитячих яслах) і інше.

До інших резервів належать резерви, що формуються на підприємстві в зв'язку з майбутніми великими витратами, які включаються у собівартість та витрати обігу. Наприклад, резерви на оплату відпусток, на ремонт предметів, що здаються в прокат, для виплати щорічної винагороди за вислугу років, для винагород за підсумками роботи за рік, на виробничі витрати по підготовчих роботах у зв'язку із сезонним характером виробництва [12, с.94-98].

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» власні фінансові ресурси підприємства (власний капітал) – це частина в його активах, що залишається після вирахування його зобов'язань [13, с.174-179].

Роль показника «власний капітал» для підтримання нормального фінансового стану підприємства настільки значуща, що він отримав

законодавче підтвердження в Цивільному кодексі України, зокрема в частині вимог щодо співвідношення статутного капіталу та чистих активів господарських товариств [14].

Отже, власні фінансові ресурси виступають одним із найважливіших об'єктів бухгалтерського та управлінського обліку, є основою інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, а також виступають об'єктом фінансового аналізу підприємства.

1.2 Основи управління формуванням власних ресурсів підприємства

В процесі управління підприємством окреме місце посідає походження власних фінансових ресурсів. У балансах різних країн складові власних фінансових ресурсів (власного капіталу) відображаються по-різному. Порівняння складових власних фінансових ресурсів в різних країнах свідчить також про те, що й структура власного капіталу підприємств у різних країнах відмінна. Лише єдина складова власного капіталу «Статутний (акціонерний) капітал» присутня в складі фінансової звітності у більшості розвинених країн.

Також у більшості країн до складових власного капіталу відносять статутний (акціонерний) капітал, резервний капітал (створюються резерви статутні та інші ініціативні), нерозподілені прибутки. Найменш використовуваними видами капіталу є «пайовий капітал» (у більшості країн він не виокремлюється та відноситься до статутного); «вилучений капітал»; «неоплачений капітал» та «фонди».

У більшості пострадянських країн (Україна, Республіка Молдова, Російська Федерація) складові власного капіталу майже подібні. Спільним для цих країн є віднесення статутного, додаткового, резервного капіталів, нерозподілених прибутків до власного капіталу підприємства.

Незважаючи на відмінність у складі власного капіталу, в основу бухгалтерських балансів і звітів про прибутки (збитки) практично всіх зарубіжних підприємств покладене основне бухгалтерське рівняння,

сформульоване відомим італійським математиком Лукою Пачолі в 1494 р., яке виглядає так:

$$\text{Активи} = \text{Фінансові зобов'язання} + \text{Капітал власника.}$$

Управління власними фінансовими ресурсами пов'язане не тільки із забезпеченням ефективного використання вже накопиченої їх частини, але і з формуванням підприємством власних фінансових ресурсів, що забезпечують майбутній його розвиток.

Власні фінансові ресурси класифікуються за певними джерелами. Узагальнена схема джерел формування власних фінансових ресурсів наведена на рис. 1.2 [1].

Серед внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Саме прибуток формує переважну частину власних фінансових ресурсів підприємства, забезпечує їх приріс, а відповідно і зростання ринкової вартості підприємства. Важливу роль у складі внутрішніх джерел формування фінансових ресурсів виконують також амортизаційні відрахування. І хоча суму власних фінансових ресурсів підприємства амортизаційні відрахування не збільшують, зате вони є надійним засобом його реінвестування.

Рисунок 1.2 – Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства

Серед зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів основне місце належить залученню підприємством акціонерного (шляхом додаткової емісії та реалізації акцій) капіталу [15, с.128-131].

При формуванні фінансових ресурсів підприємство повинно дотримуватись таких основних принципів чи правил [16, с.83]:

- враховувати перспективи розвитку господарської діяльності підприємства;

- забезпечувати відповідність позичкового капіталу обсягу оборотних і необоротних активів підприємства;

- забезпечувати оптимальну структуру фінансових ресурсів з позицій ефективного його функціонування;

- забезпечувати мінімізацію витрат з формування фінансових ресурсів в процесі управління їх вартістю і структурою;

- забезпечувати високоефективне використання фінансових ресурсів під час господарської діяльності шляхом максимізації показника рентабельності власного капіталу за прийнятного рівня фінансового ризику.

Великим приватним підприємствам, щодо формування власних фінансових ресурсів притаманні ряд особливостей.

Так, відповідно до Закону України «Про господарські товариства», товариством з обмеженою відповідальністю (ТОВ) визнається товариство, учасники якого несуть відповідальність за результати його фінансово-господарської діяльності в межах своїх внесків до статутного капіталу. Мінімальний розмір статутного капіталу ТОВ не обмежується. Він може становити навіть 1 грн. на момент створення (реєстрації) акціонерного товариства (відповідно до Закону України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю" від 17.06.2018р.).

Статутний капітал товариства визначає мінімальний розмір його майна,

який гарантує інтереси кредиторів цього товариства. Бухгалтерський облік статутного капіталу починається з дня реєстрації підприємства в державному реєстрі суб'єктів підприємницької діяльності і закінчується днем вибуття підприємства з державного реєстру (внаслідок припинення діяльності, банкрутства тощо) [17].

Власний капітал (вартість чистих активів) товариства визначається як різниця між сукупною вартістю активів товариства та вартістю його зобов'язань перед іншими особами.

Якщо після закінчення другого та кожного наступного фінансового року вартість чистих активів товариства виявиться меншою, ніж розмір статутного капіталу, товариство зобов'язане оголосити про зменшення свого статутного капіталу та зареєструвати відповідні зміни до статуту в установленому законом порядку.

Якщо вартість чистих активів стає меншою, ніж мінімальний розмір статутного капіталу, встановлений цим Законом, товариство зобов'язане впродовж 10 місяців з дати настання такої невідповідності усунути її або прийняти рішення про ліквідацію [18, с.287].

Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу ТОВ встановлюється Статутом товариства. Капітал товариства збільшується чи зменшується шляхом прийняття окремих рішень засновників. Товариство з обмеженою відповідальністю має право збільшувати статутний капітал у розмірі однієї третини до первісно зареєстрованого капіталу шляхом внесення змін до статуту але без надання інформації до органу своєї реєстрації. У випадку збільшення статутного капіталу в розмірі, що перевищує одну третину первісно зареєстрованого капіталу, ТОВ зобов'язано офіційно повідомити про це орган реєстрації місцевої влади. Відповідно до українського законодавства засновники ТОВ самостійно проводять оцінку внесків до статутного капіталу.

Товариство з обмеженою відповідальністю, яке відповідно то постанови Кабінету Міністрів України провело індексацію балансової вартості основних

засобів, має право збільшити статутний капітал на суму, що не перевищує суму індексації балансової вартості основних засобів. Збільшення статутного капіталу ТОВ без залучення додаткових внесків засновників може відбуватися за рішенням засновників шляхом перерахування частини чистого прибутку ТОВ до статутного капіталу. ТОВ не має права приймати рішення про збільшення статутного капіталу, якщо розмір його власних фінансових ресурсів є меншим, аніж розмір його статутного капіталу.

ТОВ має право формувати резервний капітал у невизначеному розмірі. Резервний капітал формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку товариства або за рахунок нерозподіленої частини прибутку. До досягнення встановленого статутом підприємства розміру резервного капіталу розмір щорічних відрахувань не може бути меншим аніж 5 відсотків від суми чистого прибутку товариства за рік. Резервний капітал формується для покриття збитків товариства, а також для збільшення статутного капіталу, виплати доплат за умовами визначеного в товаристві преміювання [19, с.58-63].

Отже, формування власних фінансових ресурсів підприємств має певну специфіку, зумовлену організаційно-правовою формою їх діяльності.

1.3 Методичні підходи до аналізу ефективності формування власних ресурсів підприємства

Всебічний та професійний фінансовий аналіз фінансових рекурсів дозволяє керівництву підприємства заздалегідь прогнозувати негативні тенденції його розвитку та вчасно приймати відповідні управлінські рішення задля зменшення можливих втрат або їх унеможливлення.

Для аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів застосовують різноманітні методики. Треба відзначити, що фактично всі сучасні методики передбачають аналіз певних коефіцієнтів та порівняльний аналіз. На основі розрахунку економічних коефіцієнтів робиться

висновок щодо фінансової стійкості підприємства, його ділової активності (оборотності) та рентабельності.

Найголовнішим елементів аналізу фінансових ресурсів підприємства є розрахунок коефіцієнтів його майнового стану. Серед таких показників слід виокремити такі [20, с.472]:

1) коефіцієнт зносу основних засобів = знос основних засобів / первісна вартість основних засобів;

2) коефіцієнт придатності основних засобів = первісна вартість основних засобів / знос основних засобів;

3) коефіцієнт оновлення основних засобів = збільшення за звітний період первісної вартості основних засобів / первісна вартість основних засобів;

4) індекс постійного активу = необоротні активи / власний капітал;

5) коефіцієнт реальної вартості майна = засоби виробництва / активи;

6) коефіцієнт маневреності власних коштів = власні оборотні кошти / власний капітал;

7) коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами = власні оборотні кошти / запаси і затрати.

Не менш важливим елементом аналізу фінансових ресурсів підприємства є розрахунок показників їх оборотності, серед яких слід виокремити [20, с.464]:

1) оборотність оборотних коштів = Чистий дохід / Середня величина оборотних активів;

2) тривалість одного обороту оборотних коштів = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності оборотних коштів;

3) оборотність виробничих запасів = Собівартість реалізованої продукції / Середні виробничі запаси;

4) тривалість одного обороту виробничих запасів = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності виробничих запасів;

5) оборотність коштів у розрахунках = Чистий дохід / Середні кошти у розрахунках;

6) тривалість одного обороту коштів у розрахунках = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках;

7) оборотність дебіторської заборгованості = Чистий дохід / Середня дебіторська заборгованість;

8) тривалість одного обороту дебіторської заборгованості = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;

9) оборотність кредиторської заборгованості = Чистий дохід / Середня кредиторська заборгованість;

10) тривалість одного обороту кредиторської заборгованості = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;

11) оборотність чистого робочого капіталу = Чистий дохід / Середній чистий робочий капітал;

12) тривалість одного обороту чистого робочого капіталу = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності чистого робочого капіталу;

13) оборотність фіксованих активів = Чистий дохід / Середні фіксовані активи;

14) тривалість одного обороту фіксованих активів = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності фіксованих активів;

15) оборотність усіх активів = Чистий дохід / Середні активи;

16) тривалість одного обороту усіх активів = Тривалість періоду / Коефіцієнт оборотності усіх активів.

Важливою характеристикою фінансового стану підприємства є оцінка його фінансової стабільності. У світовій і вітчизняній обліково-аналітичній практиці розроблена система показників, що характеризують фінансову стабільність підприємства, зокрема це такі [4]:

1) коефіцієнт автономії:

$$K_{\text{авт}} = \frac{BK}{K} \quad (1.1)$$

де: BK – власний капітал (власні фінансові ресурси) підприємства;

K – весь капітал підприємства

Цей коефіцієнт характеризує частку власників підприємства в загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Чим вище значення цього показника, тим підприємство вважається більш фінансово сталим, стабільним і незалежним від зовнішніх кредиторів.

Доповнює цей коефіцієнт коефіцієнт концентрації залученого (позикового) капіталу. Сума цих двох коефіцієнтів дорівнює 1 (або 100%).

З приводу ступеня залучення позичених коштів у зарубіжній практиці існують різні думки. Найбільш поширеною є думка, що частка власного капіталу повинна бути достатньо великою, її нижньою межею вважають 0,6 (60%).

У підприємство з високою часткою власних фінансових ресурсів кредитори вкладають кошти охочіше, оскільки таке підприємство з більшою ймовірністю може погасити свої борги за рахунок власних коштів. Разом із тим багатьом японським компаніям властива висока частка залученого капіталу (до 80%). Значення залучених фінансових ресурсів у японських компанія в середньому на 58% вище, ніж в американських корпораціях. Це пояснюється тим, що інвестиції у Японії і США мають різну природу: в США основний потік інвестицій надходить від населення, а в Японії – від комерційних банків.

Високе значення коефіцієнта концентрації залученого капіталу свідчить про ступінь довіри до корпорації з боку комерційних банків, а значить, і про фінансову надійність. Низьке значення цього коефіцієнта свідчить про неспроможність отримати кредити у комерційних банку, що є певним застереженням інвесторам і кредиторам [21];

2) коефіцієнт фінансової залежності:

$$K_{фз} = \frac{K}{ВК} \quad (1.2)$$

Цей коефіцієнт є оберненим коефіцієнту концентрації власного капіталу. Зростання цього показника в динаміці означає збільшення у фінансуванні підприємства частки позичених коштів. Якщо значення коефіцієнта

фінансової залежності наближається до одиниці (або 100%), то це означає, що власники повністю фінансують своє підприємство [22, с.50-56];

3) коефіцієнт маневреності власного капіталу:

$$K_M = \frac{ВOK}{ВК} \quad (1.3)$$

де: ВOK – власні обігові кошти

Цей коефіцієнт показує, яка частина власних фінансових ресурсів використовується для інвестування поточної діяльності підприємства, тобто, яка їх частина вкладена в оборотні кошти, а яка капіталізована. Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу може змінюватися залежно від структури фінансових ресурсів і галузевої приналежності підприємства (норматив – 0,4–0,6);

4) коефіцієнт фінансової стійкості:

$$K_{фс} = \frac{ВК}{З} \quad (1.4)$$

де: З – загальна сума зобов'язань, грн

Значення коефіцієнта фінансової стійкості показує, скільки позикових коштів припадає на одну гривню власного капіталу. Зростання цього показника в динаміці свідчить про підсилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості, і навпаки [22, с.55].

Нормальним вважається, коли значення показника фінансової стійкості становить одиницю;

5) коефіцієнт фінансового левериджу розраховують за формулою [22, с.56]:

$$K_{ф.л} = \frac{ПК}{ВК} \quad (1.5)$$

де: ПК – середня сума використаного позикового капіталу, грн

Коефіцієнт фінансового левериджу характеризує співвідношення власного і позикового капіталу підприємства;

б) коефіцієнт забезпеченості підприємства власними джерелами коштів розраховують за формулою [16, с.64]:

$$K_{звк} = \frac{ВК+ОЗ}{ОА} \quad (1.6)$$

де ОЗ – вартість основних засобів, грн;

ОА – оборотні активи, грн

Коефіцієнт забезпеченості підприємства власними джерелами коштів характеризує рівень забезпеченості підприємства власними джерелами формування оборотних активів, тобто показує, скільки власних джерел формування оборотних активів підприємства припадає на одиницю цих активів

Ефективність використання власного капіталу найкраще характеризується його рентабельністю.

Рентабельність власного капіталу вимірюється відсотковим відношенням чистого прибутку підприємства до величини його власного капіталу [16, с.71]

$$P_{вк} = \frac{ЧП}{ВК} * 100\% \quad (1.7)$$

Для визначення впливу різних факторів на рентабельність власних фінансових ресурсів використовується факторний аналіз. Для проведення факторного аналізу власного капіталу підприємства формулу 1.7 виразимо так:

$$P_{вк} = а * б * в * г * д \quad (1.8)$$

де: а – рентабельність продажу,

б – коефіцієнт фінансового левериджу,

в – коефіцієнт поточної заборгованості,

г – коефіцієнт покриття,

д – коефіцієнт оборотності активів.

Визначити загальні зміни рентабельності капіталу і розрахувати вплив

основних факторів на ці зміни дозволяють показники, представлені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Коефіцієнти факторного аналізу рентабельності власного капіталу підприємства

Показники	Методика розрахунку
Рентабельність продажу	$a = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД(В)Р}}$
Коефіцієнт фінансового левериджу	$b = \frac{A}{\text{ВК}}$
Коефіцієнт поточної заборгованості	$v = \frac{\text{ПЗ}}{A}$
Коефіцієнт покриття	$\gamma = \frac{OA}{\text{ПЗ}}$
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$d = \frac{\text{ЧД(В)Р}}{OA}$
Коефіцієнт рентабельності	$R_{\text{ВК}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}}$

Далі розраховують загальну зміну рентабельності власного капіталу:

$$\Delta R_{\text{ВК}} = R_{\text{ВК}_3} - R_{\text{ВК}_\Pi}, \quad (1.9)$$

де: $R_{\text{ВК}_3}$ – рентабельність власного капіталу в звітному періоді,

$R_{\text{ВК}_\Pi}$ – рентабельність власного капіталу в попередньому періоді.

Потім розраховують зміну рентабельності власного капіталу внаслідок зміни прибутковості продажу за формулою:

$$\Delta R_{\text{ВК}}^a = (a_3 - a_\Pi) \times b_\Pi \times v_\Pi \times \gamma_\Pi \times d_\Pi. \quad (1.10)$$

Наступним етапом аналізу є розрахунок зміни рентабельності власного капіталу за рахунок зміни коефіцієнта фінансового левериджу:

$$\Delta R_{\text{ВК}}^b = a_3 \times (b_3 - b_\Pi) \times v_\Pi \times \gamma_\Pi \times d_\Pi. \quad (1.11)$$

Потім розраховують зміну рентабельності власного капіталу за рахунок зміни коефіцієнта поточної заборгованості:

$$\Delta R_{\text{ВК}}^v = a_3 \times b_3 \times (v_3 - v_\Pi) \times \gamma_\Pi \times d_\Pi. \quad (1.12)$$

Далі розраховують зміну рентабельності власного капіталу за рахунок

зміни загальної ліквідності підприємства:

$$\Delta P_{VK}^{\Gamma} = a_3 \times b_3 \times V_3 \times (\Gamma_3 - \Gamma_{II}) \times D_{II}. \quad (1.13)$$

Нарешті розраховують зміну власного капіталу за рахунок зміни ефективності використання оборотних активів:

$$\Delta P_{VK}^D = a_3 \times b_3 \times V_3 \times \Gamma_3 \times (D_3 - D_{II}). \quad (1.14)$$

На завершення також визначають зміну рентабельності під впливом усіх вищезазначених факторів:

$$\Delta P_{VK} = \Delta P_{VK}^a \times \Delta P_{VK}^b \times \Delta P_{PV}^B \times \Delta P_{PV}^{\Gamma} \times \Delta P_{PV}^D \quad (1.15)$$

Отримані результати узагальнюють, і кінцевим етапом проведення факторного аналізу є виявлення загальної зміни рентабельності, зокрема за рахунок окремих факторів.

Усе це дозволяє надати обґрунтовані пропозиції керівництву підприємства з підвищення рівня рентабельності власного капіталу, а отже з удосконалення управління власними фінансовими ресурсами підприємства.

Висновки до розділу 1

Отже, власні фінансові ресурси – це загальна вартість засобів підприємства, що належать йому на правах власності та використовуються для одержання прибутку. Це та частина активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань перед державою та партнерами.

Синонімом поняття «власні фінансові ресурси» є поняття «власний капітал». Власним капіталом акціонерних товариств є капітал, який вкладений власниками (засновниками) підприємства (акціонерний капітал).

Розвиток методичного забезпечення обліку власного капіталу є основною умовою для формування достовірної інформаційної бази про стан і динаміку власних фінансових ресурсів, від якої залежить якість реалізованих управлінських рішень на підприємствах, що впливають на його фінансовий

стан і вартість на ринку фінансових ресурсів.

Економічна роль власних фінансових ресурсів (власного капіталу) полягає в тому, що вони виступають джерелом утворення майна підприємства та основним джерелом фінансування підприємства.

Отже, власні фінансові ресурси відіграють головну роль у забезпеченні підприємства коштами, необхідними як для початку, так і для продовження реальної господарської діяльності.

Втім, власний капітал виступає не лише фінансовою базою господарської діяльності підприємства, а й відіграє дуже важливу роль для власників (визначає їх ступінь влади та впливу на керівництво підприємства), частка власного капіталу у загальній структурі капіталу береться до уваги також при ліквідації підприємства, а також впливає на рішення кредиторів щодо надання або ненадання кредитів даному підприємству.

Власні фінансові ресурси є найважливішим чинником розвитку підприємства, безпосередньо впливають на його прибутковість і ринкову вартість. Збільшення власного капіталу можливе за умови росту величини тих складових фінансових ресурсів, які позитивно впливають на його розмір та мінімізації тих елементів, які спричиняють на нього негативний вплив.

Власні фінансові ресурси виступають також одним із найважливіших об'єктів бухгалтерського та управлінського обліку, являються основою інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, а також виступають об'єктом фінансового аналізу підприємства.

2 ОЦІНКА СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТОВ «СТРІМ ПЛЮС»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Стрім плюс»

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Стрім плюс» зареєстроване за адресом: місто Суми, вул. Чернігівська, будинок 11. Товариство є юридичною особою від дня його державної реєстрації і успішно працює на ринку України з 2003 року.

Основними видами діяльності ТОВ «Стрім плюс» є обробка та продаж лісоматеріалів, будівельних та супутніх матеріалів: гравія, керамзиту, цементу власного виробництва. Також в асортименті ТОВ «Стрім плюс» присутні будівельні матеріали, господарські товари, скло. Якість товарів ТОВ «Стрім плюс» підтверджена відповідними сертифікатами, всі матеріали вони відповідають ДСТУ та ТУ.

ТОВ «Стрім плюс» також надає цілий спектр додаткових послуг, серед яких найпоширеніші такі:

- прокат електроінструменту,
- оверлок,
- видобуток піску,
- продаж дров,
- доставка товару.

До інших послуг ТОВ «Стрім плюс» належать:

- професійні консультації фахівців;
- доставка товару;
- студія підбору фарб;
- садовий центр;
- фінансові послуги;
- відділ інформації;

- бонусні картки;
- послуга «оверлок»;
- Інтернет магазин;
- безкоштовне паркування;
- камера схову.

ТОВ «Стрім плюс» піклується про свого покупця і допомагає здійснювати покупки раціонально. Саме тому для постійних покупців діє унікальна система накопичення бонусів, а для юридичних осіб - дисконтна програма. Завдяки цим програмам, здійснювати покупки в мережі «Стрім плюс» стає вигідніше. ТОВ «Стрім плюс» гарантує наявність в магазинах якісного товару для будівництва, ремонту, декору та облаштування свого будинку, оскільки у своїй діяльності завжди прагне задовольнити потреби кожного потенційного покупця.

Основний принцип формування асортименту гіпермаркетів ТОВ «Стрім плюс»: висока якість, сучасний дизайн, низька ціна.

Майно Товариства складається з основних засобів та обігових цінностей, а також цінностей, вартість яких відображена в балансі Товариства.

Товариство має самостійний баланс, розрахунковий, валютний та інші рахунки в установах банків, печатку зі своєю назвою, фірмову марку та торговий знак.

Прибуток ТОВ «Стрім плюс» утворюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. З балансового прибутку Товариства вносяться передбачені законодавством України податки та інші платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків, залишається у повному розпорядженні Товариства.

За рішенням загальних зборів Товариство створює:

- а) резервний (страховий) фонд;
- б) фонд оплати дивідендів.

Фонд оплати дивідендів створюється за рахунок чистого прибутку

Товариства. Кошти з фонду сплачуються засновника пропорційно до їх трудового внеску та кількості коштів, що внесені до статутного капіталу.

2.2 Аналіз фінансового стану підприємства

Щоб одержати певну кількість основних, найінформативніших параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансово-господарського стану ТОВ «Стрім плюс», оцінимо основні фінансово-економічні показники діяльності підприємства та виявимо тенденції його розвитку.

Аналіз абсолютних фінансових показників діяльності ТОВ «Стрім плюс» зазначено у таблиці 2.1, та здійснюється за показниками фінансових результатів (додаток Б).

Таблиця 2.1 – Аналіз абсолютних фінансових показників діяльності ТОВ «Стрім плюс»

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.
Загальна вартість майна, тис. грн	56310,5	73507	358365,5	302055	284858,5	536,41	387,5
Необоротні активи, тис. грн	15282	12691	10471,5	-4810,5	-2219,5	-31,48	-17,5
Оборотні активи, тис. грн	41022,5	60816	347894	306871,5	287078	748,06	472,04
Власний капітал, тис. грн	22334	20160	18763	-3571	-1367	-15,99	-6,79
Залучений капітал, тис. грн	29373	28025	23859,5	-5513,5	-4165,5	-18,77	-14,9

На основі даних табл. 2.1. можна зробити висновок, що майновий стан

ТОВ «Стрім плюс» у 2018 році покращився порівняно з 2016 та 2017 роком. Це, в першу чергу пов'язане зі значним зростанням оборотних активів. Але варто відзначити, що в динаміці необоротних активів, власного капіталу та залученого капіталу простежується, на жаль, тенденція до їх зниження. Так, необоротні активи у 2018 році склали 10471,5 тис. грн, тобто значно зменшились порівняно з 2016-2017 рр. У 2018 році необоротні активи зменшились на 31,48% порівняно з 2016 роком, та на 17,49% порівняно з 2017 роком.

Оборотні активи у 2016 році становили 41022,5 тис. грн, у 2017 відбулось деяке покращення їх значення, воно дорівнювало 60816 тис. грн, тобто відбулось збільшення на 19793,5 тис. грн, а у 2018 році відбулось значне покращення – відбулось збільшення оборотних активів товариства на 287078 тис. грн. Подібна зміна є позитивним явищем для ТОВ «Стрім плюс», і свідчить про підвищення економічного зростання.

Також у 2018 році зменшились власний та залучений капітал. Власний капітал у 2018 році становив 18763 тис. грн, це значення зменшилось на 15,99% порівняно з 2016 роком, та на 6,79% порівняно з 2017 роком. Залучений капітал також зменшився, і це зниження у 2018 році становило 18,77% порівняно з 2016 роком, та 14,86% порівняно з 2017 роком. Зменшення залученого капіталу є позитивним для підприємства, оскільки така зміна показує, що ТОВ «Стрім плюс» стало менш залежним від позикових коштів, проте, оскільки разом зі зменшенням залученого капіталу не відбулось збільшення власного капіталу, можна стверджувати, що підприємство не досить ефективно планує свої витрати.

Отже, хоча у 2018 році і відбулося погіршення значень багатьох показників, проте загальна вартість майна ТОВ «Стрім плюс» значно збільшилась: у 2018 році вона становить 358365,5 коли у 2016 її значення становило лише 56310,5. Такі зміни, як уже зазначалося вище, пов'язані зі значним приростом оборотних активів – 48,3% у 2017 році, та 472,04% у 2018 році, що є позитивним явищем для роботи підприємства.

Тепер проаналізуємо відносні показники фінансового стану підприємства. Зокрема, розрахуємо коефіцієнти ліквідності ТОВ «Стрім плюс», до яких належать:

1) коефіцієнт зносу основних засобів, який розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{зн ОЗ}} = \frac{Зн_{\text{ОЗ}}}{ПВ} \quad (2.1)$$

де Зн ОЗ – знос основних засобів;

ПВ – первісна вартість.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{зн ОЗ}} = \frac{36822}{47818,5} = 0,77;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{зн ОЗ}} = \frac{37815,5}{47562} = 0,795;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{зн ОЗ}} = \frac{39542,5}{48554} = 0,81;$$

2) коефіцієнт покриття розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{покр}} = \frac{\text{Об А}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.2)$$

де ПЗ – поточні зобов'язання;

Об А – оборотні активи.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{покр}} = \frac{41022,5}{33976,5} = 1,21;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{покр}} = \frac{60816}{53377} = 1,14;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{покр}} = \frac{347894}{339602,5} = 1,02;$$

3) коефіцієнт абсолютної ліквідності розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{абс лікв}} = \frac{\text{Гр А}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.3)$$

де Гр А – грошові активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

$$2016 \text{ р.}: K_{\text{абс лікв}} = \frac{130}{33976,5} = 0,004;$$

$$2017 \text{ р.}: K_{\text{абс лікв}} = \frac{359,5}{53377} = 0,007;$$

$$2018 \text{ р.}: K_{\text{абс лікв}} = \frac{1455,5}{339602,5} = 0,004;$$

4) коефіцієнт швидкої ліквідності розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{шв лікв}} = \frac{\text{Об А} - \text{З}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.4)$$

де З – запаси;

Об А – оборотні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

$$2016 \text{ р.}: K_{\text{шв лікв}} = \frac{41022,5 - 27871,5}{33976,5} = 0,387;$$

$$2017 \text{ р.}: K_{\text{шв лікв}} = \frac{60816 - 19039}{53377} = 0,78;$$

$$2018 \text{ р.}: K_{\text{шв лікв}} = \frac{347894 - 11756}{339602,5} = 0,99;$$

Отримані значення коефіцієнтів занесемо у таблицю 2.2.

Таблиця 2.2 – Динаміка показників ліквідності ТОВ «Стрім плюс»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,77	0,795	0,81	0,04	0,015	5,19	1,89
2. Коефіцієнт покриття	1,21	1,14	1,02	-0,19	-0,12	-15,7	-10,53
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,004	0,007	0,004	0	-0,003	0	-42,86
4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,387	0,78	0,99	0,603	0,21	155,81	26,92

Розрахувавши коефіцієнт зносу основних засобів, ми бачимо з

табл. 2.2, що даний коефіцієнт, який характеризує частку вартості основних засобів, що її списано на витрати виробництва в попередніх періодах у 2018 році, порівняно з 2017 роком, зріс на 0,0015. Таке збільшення цього коефіцієнта на є негативним явищем.

Коефіцієнт покриття у 2018 році становив 1,02, тобто він зменшився на 15,7% у порівнянні з 2016 роком, та на 10,53% у порівнянні з 2017 роком. Це є негативним явищем, оскільки нормативне значення цього показника має бути більше 2.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2016 році становив 0,004 та збільшився у 2017 році до 0,007. У 2018 році цей показник знову зменшився до значення 0,004. Отже, коефіцієнт абсолютної ліквідності має негативну динаміку – до зменшення, що негативно впливає на роботу товариства, оскільки показує його нездатність розрахуватися за зобов'язаннями негайно (нормативне значення Кал має є вищим за 0,3).

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2018 році становив 0,99. Тобто у 2018 році його значення збільшилося на 0,603 у порівнянні з 2016 роком, та на 0,21 у порівнянні з 2017 роком. Збільшення значення Кшл є корисним для підприємства, оскільки відображає здатність підприємства виконати свої поточні зобов'язання за рахунок високоліквідних активів. Проте товариство «Стрім плюс» все ж є недостатньо ліквідним і йому варто збільшувати величину ліквідних активів, оскільки нормативне значення Кшл є більше 1.

Отже, з даних табл. 2.2 видно, що з таблиці 2.2 видно, що ТОВ «Стрім плюс» є недостатньо ліквідним.

Проаналізуємо тепер коефіцієнти фінансової стійкості ТОВ «Стрім плюс», до яких належать:

1) коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{фн}} = \frac{BK}{K}, \quad (2.5)$$

де BK – власний капітал;

K – загальна вартість капіталу.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{фн}} = \frac{22334}{56310,5} = 0,397;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{фн}} = \frac{20130}{73507} = 0,274;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{фн}} = \frac{18763}{358365,5} = 0,052;$$

2) коефіцієнт концентрації залученого капіталу розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{конц ЗК}} = \frac{\text{ЗК}}{K}, \quad (2.6)$$

де ЗК – залучений капітал;

K – загальна вартість капіталу.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{конц ЗК}_6} = \frac{29373}{56310,5} = 0,52;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{конц ЗК}_6} = \frac{28025}{73507} = 0,38;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{конц ЗК}_6} = \frac{23859,5}{358365,5} = 0,07;$$

3) коефіцієнт фінансового ризику розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{фр}} = \frac{\text{ЗК}}{\text{ВК}}, \quad (2.7)$$

де ЗК – залучений капітал;

ВК – власний капітал.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{фр}} = \frac{29373}{22334} = 1,32;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{фр}} = \frac{28025}{20130} = 1,39;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{фр}} = \frac{23859,5}{18763} = 1,27;$$

4) коефіцієнт маневреності власного капіталу розраховуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{ман ВК}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ВК}}, \quad (2.8)$$

де ВК – власний капітал;

НА – необоротні активи;

ВК – власний капітал.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{ман ВК}} = \frac{22334 - 15282}{22334} = 0,316;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{ман ВК}} = \frac{20130 - 12691}{20130} = 0,369;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{ман ВК}} = \frac{18763 - 10471,5}{18763} = 0,442;$$

5) коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом розраховуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{заб ВОК}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ОА}}, \quad (2.9)$$

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{заб ВОК}} = \frac{22334 - 15282}{41022,5} = 0,17;$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{заб ВОК}} = \frac{20130 - 12691}{60816} = 0,12;$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{заб ВОК}} = \frac{18763 - 10471,5}{347894} = 0,02;$$

б) коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами розраховуємо за формулою [23]:

$$K^{\text{заб з}}_{\text{ВОК}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{3}, \quad (2.10)$$

$$2016 \text{ р.: } K^{\text{заб з}}_{\text{ВОК}} = \frac{22334 - 15282}{27871,5} = 0,25;$$

$$2017 \text{ р.: } K^{\text{заб}^3}_{\text{Вок}} = \frac{20130 - 12691}{19039} = 0,39;$$

$$2018 \text{ р.: } K^{\text{заб}^3}_{\text{Вок}} = \frac{18763 - 10471,5}{11756} = 0,71;$$

Отримані значення коефіцієнтів занесемо у таблицю 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Стрім плюс»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8
5. Коефіцієнт автономії	0,397	0,274	0,052	-0,345	-0,222	-86,9	-81,02
6. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,52	0,38	0,07	-0,45	-0,31	-86,54	-81,58
7. Коефіцієнт фінансового ризику	1,32	1,39	1,27	-0,05	-0,12	-3,79	-8,63
8. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,316	0,369	0,442	0,126	0,073	39,87	19,78
9. Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	0,17	0,12	0,02	-0,15	-0,1	-88,24	-83,33
10. Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами	0,25	0,39	0,71	0,46	0,32	184	82,05

З табл. 2.3 бачимо, що коефіцієнт автономії у 2018 році становив 0,052. Цей коефіцієнт зменшився на 86,9% у порівнянні з 2016 роком, та на 81,02% у порівнянні з 2017 роком. Зменшення коефіцієнта свідчить про зниження фінансової незалежності та гарантії погашення підприємством своїх зобов'язань.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу характеризує частку залученого капіталу в загальній вартості капіталу підприємства. У 2016 році

цей коефіцієнт становив 0,52, а у 2017 та 2018 роках зменшився до 0,38 та 0,07 відповідно. Чим меншим є коефіцієнт концентрації залученого капіталу, тим стабільніший фінансовий стан підприємства. Тому зменшення значення цього показника для ТОВ «Стрім плюс» є позитивним явищем.

Коефіцієнт фінансового ризику ТОВ «Стрім плюс» у 2018 році становив 1,27, тобто зменшився на 3,79% порівняно з 2016 роком, та на 8,63% порівняно з 2017 роком. Ця зміна є позитивною для товариства, оскільки свідчить про те, що зменшилась його фінансова залежність від зовнішніх інвесторів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує частку власного капіталу, яка дозволяє відносно вільно маневрувати капіталом. Як видно з рисунка 2.1 цей показник мав тенденцію до збільшення, зокрема, у 2016 році він становив 0,316, та збільшився до 0,369 у 2017 році та до 0,442 у 2018 році. Це є позитивним явищем для товариства.

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом відображає частку власного оборотного капіталу в загальній величині оборотних активів, тому його зменшення є негативним явищем для роботи підприємства. У 2018 році становив 0,02, тобто він зменшився на 0,15 (88,23%) порівняно з 2016 роком, та на 0,1 (83,3%) порівняно з 2017 роком.

Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами показує, якою мірою матеріальні запаси покриті власними коштами і не потребують залучення позикових. Цей показник з 0,25 у 2016 році збільшився до 0,71 у 2018 році, що становить 184%. Його збільшення характеризує позитивну тенденцію в аналізі фінансового стану ТОВ «Стрім плюс».

Для наочності ми показали динаміку коефіцієнтів, що характеризують фінансову стійкість ТОВ «Стрім плюс» у вигляді діаграми, що на рис. 2.1

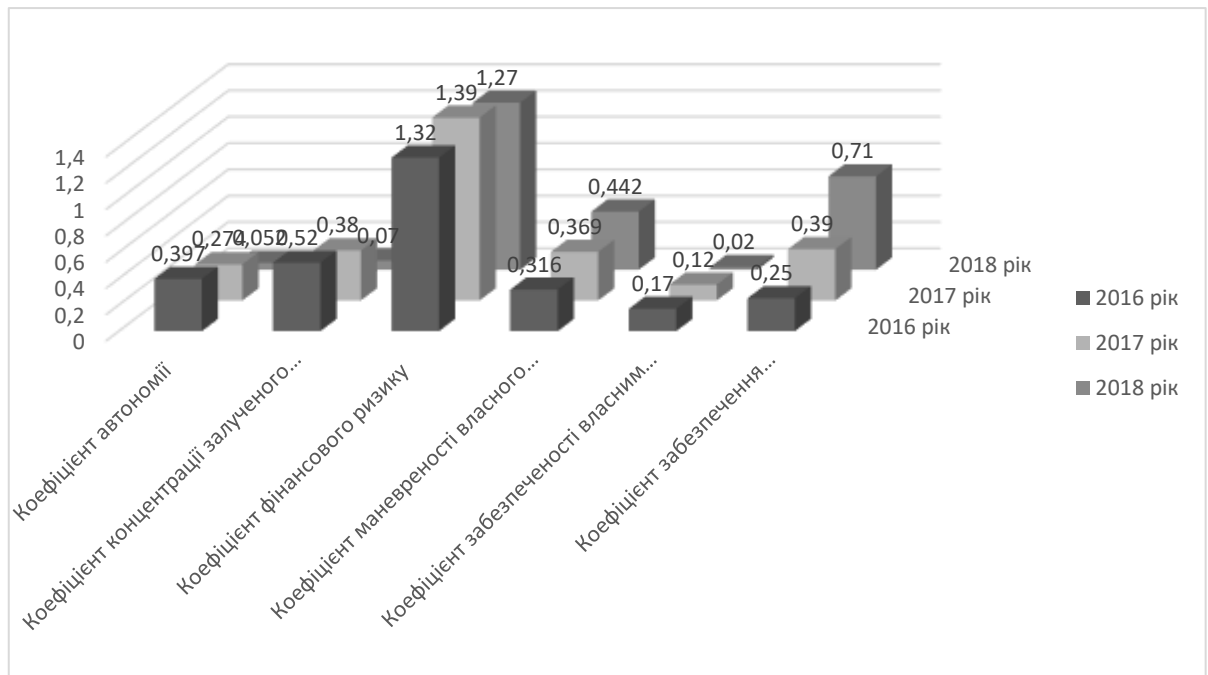

Рисунок 2.1 – Показники фінансової стійкості ТОВ «Стрім плюс»

Проаналізуємо коефіцієнти ділової активності ТОВ «Стрім плюс», зокрема:

1) коефіцієнт оборотності активів розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{об акт}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{Сер варт акт}}, \quad (2.11)$$

де ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції;

Сер варт акт – середньорічна вартість активів.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{об акт}} = \frac{65929}{56310,5} = 1,17 \text{ (об.)};$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{об акт}} = \frac{88296}{73507} = 1,201 \text{ (об.)};$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{об акт}} = \frac{129894}{358365,5} = 0,362 \text{ (об.)};$$

2) коефіцієнт оборотності власного капіталу розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{об ВК}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ВК}}, \quad (2.12)$$

де ЧД – чистий дохід;

ВК – власний капітал.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{об. ВК}} = \frac{65929}{22334} = 2,95 \text{ (об.)};$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{об. ВК}} = \frac{88296}{20130} = 4,39 \text{ (об.)};$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{об. ВК}} = \frac{129894}{18763} = 6,92 \text{ (об.)};$$

3) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{об. ДЗ}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ДЗ}}, \quad (2.13)$$

де ЧД – чистий дохід;

ДЗ – середньорічна сума дебіторської заборгованості.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{об. ДЗ}} = \frac{65929}{13011} = 5,07 \text{ (об.)};$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{об. ДЗ}} = \frac{88296}{39256} = 2,25 \text{ (об.)};$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{об. ДЗ}} = \frac{129894}{228966} = 0,57 \text{ (об.)};$$

4) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості розрахуємо за формулою [23]:

$$K_{\text{об. КЗ}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{КЗ}}, \quad (2.14)$$

де ЧД – чистий дохід;

КЗ – середньорічна сума кредиторської заборгованості.

$$2016 \text{ р.: } K_{\text{об. КЗ}} = \frac{65929}{29373} = 2,24 \text{ (об.)};$$

$$2017 \text{ р.: } K_{\text{об. КЗ}} = \frac{88296}{28025} = 3,15 \text{ (об.)};$$

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{об. КЗ}} = \frac{129894}{23859,5} = 5,44 \text{ (об.)};$$

5) тривалість обороту дебіторської заборгованості розрахуємо за формулою [23]:

$$\text{Час}_{\text{об. ДЗ}} = \frac{360}{K_{\text{об. ДЗ}}}, \quad (2.15)$$

$$2016 \text{ р.: } \text{Час}_{\text{об. ДЗ}} = \frac{360}{5,07} = 71,07 \text{ (дн.)};$$

$$2017 \text{ р.: } \text{Час}_{\text{об. ДЗ}} = \frac{360}{2,25} = 160 \text{ (дн.)};$$

$$2018 \text{ р.: } \text{Час}_{\text{об. ДЗ}} = \frac{360}{0,48} = 750 \text{ (дн.)};$$

6) тривалість обороту кредиторської заборгованості розрахуємо за формулою [23]:

$$\text{Час}_{\text{об. КЗ}} = \frac{360}{K_{\text{об. КЗ}}}, \quad (2.16)$$

$$2016 \text{ р.: } \text{Час}_{\text{об. КЗ}} = \frac{360}{2,24} = 160,71 \text{ (дн.)};$$

$$2017 \text{ р.: } \text{Час}_{\text{об. КЗ}} = \frac{360}{3,15} = 114,29 \text{ (дн.)};$$

$$2018 \text{ р.: } \text{Час}_{\text{об. КЗ}} = \frac{360}{4,57} = 78,77 \text{ (дн.)}.$$

Отримані значення коефіцієнтів занесемо у таблицю 2.4.

Як видно з даних таблиці 2.4, ділова активність ТОВ «Стрім плюс» У 2018 році дещо знизилась. На це вказує коефіцієнт оборотності активів, який показує скільки грошових одиниць реалізованої продукції припадає на одну грошову одиницю активів. У 2018 році цей коефіцієнт становив 0,362 оборотів. Це значення є меншим на 0,808 у порівнянні з 2016 роком, та на 0,839 у порівнянні з 2017 роком. Така зміна свідчить про негативну тенденцію для

роботи підприємства.

Таблиця 2.4 – Аналіз ділової активності ТОВ «Стрім плюс»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8
11. Коефіцієнт оборотності активів, оборотів	1,17	1,201	0,362	-0,808	-0,839	-69,06	-69,86
12. Коефіцієнт оборотності власного капіталу, оборотів	2,95	4,39	6,92	3,97	2,53	134,58	57,63
13. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	5,07	2,25	0,57	-4,5	-1,68	-88,76	-74,67
14. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	2,24	3,15	5,44	3,2	2,29	142,86	72,698
15. Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	71,01	160	750	678,99	590	956,19	368,75
16. Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	160,71	114,29	78,77	-81,94	-35,52	-50,99	-31,08

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує скільки разів у середньому впродовж року дебіторська заборгованість перетворювалась у грошові кошти. У 2018 році цей коефіцієнт становив 0,57 оборотів, тобто його значення зменшилося на 4,5 оборотів (88,76%) порівняно з 2016 роком, та на 1,68 оборотів (74,67%) порівняно з 2017 роком. Такі зміни свідчать про погіршення термінів сплати товариством дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує скільки потрібно оборотів для оплати виставлених рахунків. У 2016 році він становив 2,24 оборотів, а у 2018 році збільшився до 5,44 оборотів. Отже, у 2018 році для оплати рахунків ТОВ «Стрім плюс» потрібно більше часу, що негативно

впливає на його роботу. Також бачимо, що коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості є більшим за коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, що свідчить про те, що ситуація, яка склалася є несприятливою для товариства.

Тривалість обороту дебіторської заборгованості у 2018 році збільшилась до 750 днів. Зокрема, у 2016 році показник становив 71,01 днів, та у 2017 році збільшився до 160 днів. Така зміна свідчить, що товариство частіше вдавалося до стягнення коштів за рахунками дебіторів, що в принципі правильно і є позитивним для його фінансового стану. Тривалість обороту кредиторської заборгованості у 2018 році становила 78,77 днів. Значення показника зменшилось на 81,94 порівняно з 2016 роком, та на 35,52 порівняно з 2017 роком. Така зміна показника свідчить про зменшення кількості днів, необхідних для здійснення платежів кредиторам, що також є позитивною зміною.

Отже, провівши аналіз відносних показників на ТОВ «Стрім плюс» можна сказати, що в загальному фінансовий стан товариства є незадовільним, оскільки значення багатьох показників не відповідають нормативному значенню і у 2018 році їх значення мали тенденцію до погіршення. Досліджуване нами товариство є недостатньо ліквідним та має низький рівень ділової активності.

Разом з тим, слід зазначити, що у 2018 році деякі показники фінансової стійкості ТОВ «Стрім плюс» дещо покращилися порівняно з 2016 та 2017 рр.

В цілому ж, можна зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «Стрім плюс» є недосконалим, та потребує покращення.

Оскільки на ТОВ «Стрім плюс» спостерігається зниження одного з основних показників фінансової стійкості – коефіцієнта автономії, проведемо його факторний аналіз за формулою (2.5).

Для проведення факторного аналізу визначимо зміну коефіцієнта автономії у 2018 році порівняно з 2017. У 2017 році коефіцієнт автономії становив 0,274, а у 2018 – 0,052, тому його зміна буде становити:

$$\Delta K_{\text{авт}} = 0,052 - 0,274 = -0,222.$$

Власний капітал розкладемо на складові, які й будуть факторами. Коефіцієнт автономії визначають так [24]:

$$K_{\text{авт}} = \frac{(СК + ДвК + ДіК + РК + НП - НК - ВК)}{К}, \quad (2.17)$$

де СК – статутний капітал;

ДвК – додатково вкладений капітал;

ДіК – інший додатковий капітал;

РК – резервний капітал;

НП – нерозподілений прибуток;

НК – неоплачений капітал;

ВК – вилучений капітал.

Факторний аналіз проведемо за допомогою вихідних даних фінансової звітності ТОВ «Стрім плюс».

Таблиця 2.5 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу коефіцієнта автономії ТОВ «Стрім плюс»

Показник	Значення		Абсолютне відхилення, тис. грн
	2017 рік, тис. грн	2018 рік, тис. грн	
Статутний капітал (СК)	63	1610	1547
Додатково вкладений капітал (ДвК)	0	560	560
Інший додатковий капітал (ДіК)	0	0	0
Резервний капітал (РК)	16	16	0
Нерозподілений прибуток (НП)	20051	16577	-3474
Неоплачений капітал (НК)	0	0	0
Вилучений капітал (ВК)	0	0	0
Загальна вартість капіталу (К)	73507	358365,5	284858,5

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни статутного капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{СК}} = \frac{(\Delta \text{СК} + \text{ДВК}_{14} + \text{ДіК}_{14} + \text{РК}_{14} + \text{НП}_{14} - \text{НК}_{14} - \text{ВК}_{14})}{K_{14}}; \quad (2.18)$$

Отже, вплив зміни статутного капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{СК}} = \frac{(1547 + 0 + 0 + 16 + 20051 - 0 - 0)}{73507} = 0,294.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни додатково вкладеного капіталу за формулою [24] :

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДВК}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \Delta \text{ДВК} + \text{ДіК}_{14} + \text{РК}_{14} + \text{НП}_{14} - \text{НК}_{14} - \text{ВК}_{14})}{K_{14}}; \quad (2.19)$$

Отже, вплив зміни додаткового капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДВК}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 16 + 20051 - 0 - 0)}{73507} = 0,303.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни іншого додаткового капіталу за формулою [24] :

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДіК}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \text{ДВК}_{15} + \Delta \text{ДіК} + \text{РК}_{14} + \text{НП}_{14} - \text{НК}_{14} - \text{ВК}_{14})}{K_{14}}; \quad (2.20)$$

Отже, вплив зміни іншого додаткового капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДіК}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 16 + 20051 - 0 - 0)}{73507} = 0,303.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни резервного капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{РК}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \text{ДВК}_{15} + \text{ДіК}_{15} + \Delta \text{РК} + \text{НП}_{14} - \text{НК}_{14} - \text{ВК}_{14})}{K_{14}}; \quad (2.21)$$

Отже, вплив зміни іншого резервного капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{РК}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 0 + 20051 - 0 - 0)}{73507} = 0,302.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни нерозподіленого прибутку за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{НП}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \text{ДвК}_{15} + \text{ДіК}_{15} + \text{РК}_{15} + \Delta \text{НП} - \text{НК}_{14} - \text{ВК}_{14})}{K_{14}}; \quad (2.22)$$

Отже, вплив зміни нерозподіленого прибутку на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{НП}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 16 - 3474 - 0 - 0)}{73507} = -0,018.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни неоплаченого капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{НК}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \text{ДвК}_{15} + \text{ДіК}_{15} + \text{РК}_{15} + \text{НП}_{15} - \Delta \text{НК} - \text{ВК}_{14})}{K_{14}}; \quad (2.23)$$

Отже, вплив зміни неоплаченого капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{НК}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 16 + 16577 - 0 - 0)}{73507} = 0,255.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни вилученого капіталу за формулою [24] :

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{НК}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \text{ДвК}_{15} + \text{ДіК}_{15} + \text{РК}_{15} + \text{НП}_{15} - \text{НК}_{15} - \Delta \text{ВК})}{K_{14}}; \quad (2.24)$$

Отже, вплив зміни вилученого капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{Авт}}^{\text{ВК}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 16 + 16577 - 0 - 0)}{73507} = 0,255.$$

Визначимо зміну коефіцієнта автономії під впливом зміни загальної вартості капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{К}} = \frac{(\text{СК}_{15} + \text{ДВК}_{15} + \text{ДіК}_{15} + \text{РК}_{15} + \text{НП}_{15} - \text{НК}_{15} - \text{ВК}_{15})}{\Delta \text{К}}; \quad (2.25)$$

Отже, вплив зміни загальної вартості капіталу на зміну коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{К}} = \frac{(1610 + 560 + 0 + 16 + 16577 - 0 - 0)}{284858,5} = 0,066.$$

Далі визначимо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни статутного капіталу та значенням коефіцієнта автономії за 2017 рік за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}1} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{СК}} - K_{\text{АВТ}}^{\text{СК}} 2017\text{р.} = 0,294 - 0,274 = 0,02004. \quad (2.26)$$

Розрахуємо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни додатково вкладеного капіталу та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни статутного капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}2} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДВК}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{СК}} = 0,303 - 0,294 = 0,0085. \quad (2.27)$$

Далі визначимо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни іншого додаткового капіталу та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни додатково вкладеного капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}3} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДіК}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДВК}} = 0,303 - 0,303 = 0. \quad (2.28)$$

Визначимо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни резервного капіталу та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни іншого додаткового капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}4} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{РК}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{ДіК}} = 0,302 - 0,303 = -0,00022. \quad (2.29)$$

Розрахуємо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни нерозподіленого прибутку та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни резервного капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}5} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{НП}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{РК}} = -0,018 - 0,302 = -0,31982. \quad (2.30)$$

Далі розрахуємо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни неоплаченого капіталу та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни нерозподіленого прибутку за формулою [24] :

$$\Delta K_{\text{АВТ}6} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{НК}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{НП}} = 0,255 + 0,018 = 0,27278. \quad (2.31)$$

Наступним буде розрахунок різниці між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни вилученого капіталу та коефіцієнта автономії під впливом зміни неоплаченого капіталу за формулою [24] :

$$\Delta K_{\text{АВТ}7} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{БК}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{НК}} = 0,255 - 0,255 = 0. \quad (2.32)$$

Визначимо різницю між зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни загальної вартості капіталу та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни вилученого капіталу за формулою [24] :

$$\Delta K_{\text{АВТ}8} = \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{К}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{БК}} = 0,0659 - 0,255 = 0,18939. \quad (2.33)$$

Далі розрахуємо різницю між значенням коефіцієнта автономії за 2018 рік та зміною коефіцієнта автономії під впливом зміни загальної вартості капіталу за формулою [24]:

$$\Delta K_{\text{АВТ}9} = \Delta K_{\text{АВТ}2018}^{\text{К}} - \Delta K_{\text{АВТ}}^{\text{К}} = 0,052 - 0,0659 = -0,01387. \quad (2.34)$$

Визначимо загальну зміну коефіцієнта автономії за формулою [24]:

$$\begin{aligned} \Delta K_{\text{АВТ}} &= \Delta K_{\text{АВТ}1} + \Delta K_{\text{АВТ}2} + \Delta K_{\text{АВТ}3} + \Delta K_{\text{АВТ}4} + \Delta K_{\text{АВТ}5} + \Delta K_{\text{АВТ}6} + \Delta K_{\text{АВТ}7} \\ &\quad + \Delta K_{\text{АВТ}8} + \Delta K_{\text{АВТ}9} \end{aligned} \quad (2.35)$$

Отже, загальна зміна коефіцієнта автономії на ТОВ «Стрім плюс» складе

$$\begin{aligned} \Delta K_{\text{АВТ}} &= 0,02004 + 0,0085 + 0 - 0,00022 - 0,31982 + 0,27278 + 0 - \\ &- 0,18939 - 0,01387 = -0,222. \end{aligned}$$

$$\Delta K_{\text{авт}} = \Delta K_{\text{авт}} = -0,222.$$

Отже, провівши дослідження впливу різного роду факторів на значення

коефіцієнта автономії можна сказати, що найбільший вплив на зміну коефіцієнта автономії чинить додатковий капітал, та інший додатковий капітал. Під впливом цих двох факторів коефіцієнт автономії змінився найбільше – на 0,303.

Також на зміну коефіцієнта автономії вплинули інші фактори, зокрема у результаті зміни статутного капіталу коефіцієнт автономії становив 0,294; під впливом резервного капіталу коефіцієнт автономії становив 0,302. При цьому слід відзначити, що значення самого резервного капіталу у 2018 році не змінилося порівняно з 2017 роком.

Нерозподілений прибуток у 2018 році зменшився порівняно із 2017 роком – його зміна становила -3474 тис. грн. У результаті цього коефіцієнт автономії становив -0,018.

Неоплачений та вилучений капітал також здійснили незначний вплив на зміну коефіцієнта автономії – його значення становило 0,255.

Зміна загальної вартості капіталу також змінилася у звітному році порівняно із базовим. Коефіцієнт автономії під впливом цього показника становив 0,0659. Саме значення загальної вартості капіталу у 2017 році становило 73507 тис. грн, і збільшилось у 2018 на 284858,5 тис. грн.

Отже, здійснивши аналіз впливу окремих факторів на зміну коефіцієнта автономії можна зробити висновок, що значення коефіцієнта автономії залежить від різних факторів, основними з яких є: статутний капітал, додатково вкладений капітал, інший додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток, неоплачений капітал, вилучений капітал та загальна вартість капіталу. Найбільший вплив на значення коефіцієнта автономії здійснює додатковий капітал.

Таким чином аналіз фінансового стану ТОВ «Стрім плюс» за 2016-2018 рр. показав, що товариство є недостатньо ліквідним, має низький рівень ділової активності, крім того, спостерігається зменшення значень показників необоротних активів та власного капіталу.

Отже, незважаючи на те, що фінансова стійкість товариства у 2018 році

дещо покращилася порівняно з попередніми роками, загалом фінансовий стан ТОВ «Стрім плюс» є недосконалим, та потребує покращення.

2.3 Аналіз складу та структури власних фінансових ресурсів підприємства

Для оцінки ефективності формування та використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс» визначимо показники, які впливають на фінансові результати діяльності товариства [25].

Насамперед здійснимо аналіз абсолютних показників, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів ТОВ «Стрім плюс» використовуючи вихідні дані.

Результати проведеного аналізу занесемо у таблицю 2.6.

Таблиця 2.6 – Абсолютні показники, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс»

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн	65929	88296	129894	63965	41598	97,02	47,11
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	50446	65073	87711	37265	22638	73,87	34,79
Валовий прибуток, тис. грн	15483	23223	42183	26700	18960	172,45	81,64
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	-407	-4089	0	407	4089	-100	-100
Фінансовий результат від звичайної діяльності, тис. грн	-279	-4114	-2373	-2094	1741	750,54	-42,32
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-294	-4114	-2834	-2540	1280	863,95	-31,11

Як видно з даних табл. 2.6. у 2016 році чистий дохід становив 65929 тис. грн, тоді як у 2017 році його значення становило 88296 тис. грн, а у 2018 році – 129894 тис. грн. Собівартість реалізованої продукції також збільшилась. У 2018 році вона становила 87711 тис. грн. Зокрема у 2018 році значення показника збільшилось на 37265 тис. грн порівняно з 2016 роком, та на 22638 тис. грн порівняно з 2017 роком.

Усе це можна вважати позитивною тенденцією, тому що збільшення собівартості реалізованої продукції викликано збільшенням обсягів реалізації.

У 2016 році показник валового прибутку становив 15483 тис. грн, у 2017 році – 23223 тис. грн, а в 2018 році відбулось його збільшення ще на 18960 тис. грн (81,64 %). Така зміна свідчить про збільшення обсягів реалізації продукції і також є позитивною для товариства.

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2018 році демонструє теж деяке покращення. У 2016 році його значення становило -407 тис. грн, у 2017 – -4089 тис. грн, а у 2018 році його значення виросло до 0 тис. грн. Така зміна хоча й не показує суттєвого покращення у загальній роботі підприємства, проте слід відзначити деяке покращення значення цього показника порівняно з попередніми роками.

Фінансовий результат від звичайної діяльності у 2018 році становив -2373 тис. грн – значення показника покращилось порівняно з 2017 роком (-4114 тис. грн), проте погіршилось порівняно з 2016 роком (-294 тис. грн). Таке значення показника свідчить про наявність збитковості у діяльності товариства.

Чистий прибуток у 2016 році становив -294 тис. грн, а у 2018 зменшився до -2834 тис. грн, що становить -31,11%. Таким чином, дана зміна також вказує на наявність збитків у роботі товариства, та показує певні проблеми у його діяльності.

Отже, оцінивши абсолютні показники, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс», можна зробити висновок, що за 2018 рік збільшився чистий дохід від реалізації, собівартість

реалізованої продукції та валовий прибуток. Проте, оскільки фінансовий результат від операційної та звичайної діяльності, а також чистий прибуток має від'ємне значення та зменшується в динаміці, то загалом можна оцінити господарську діяльність товариства недостатньо ефективно, тим паче, що ТОВ «Стрім плюс» має збитки.

Таким чином, загалом використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс» здійснювалось не ефективно, що наглядно видно з рис. 2.2.

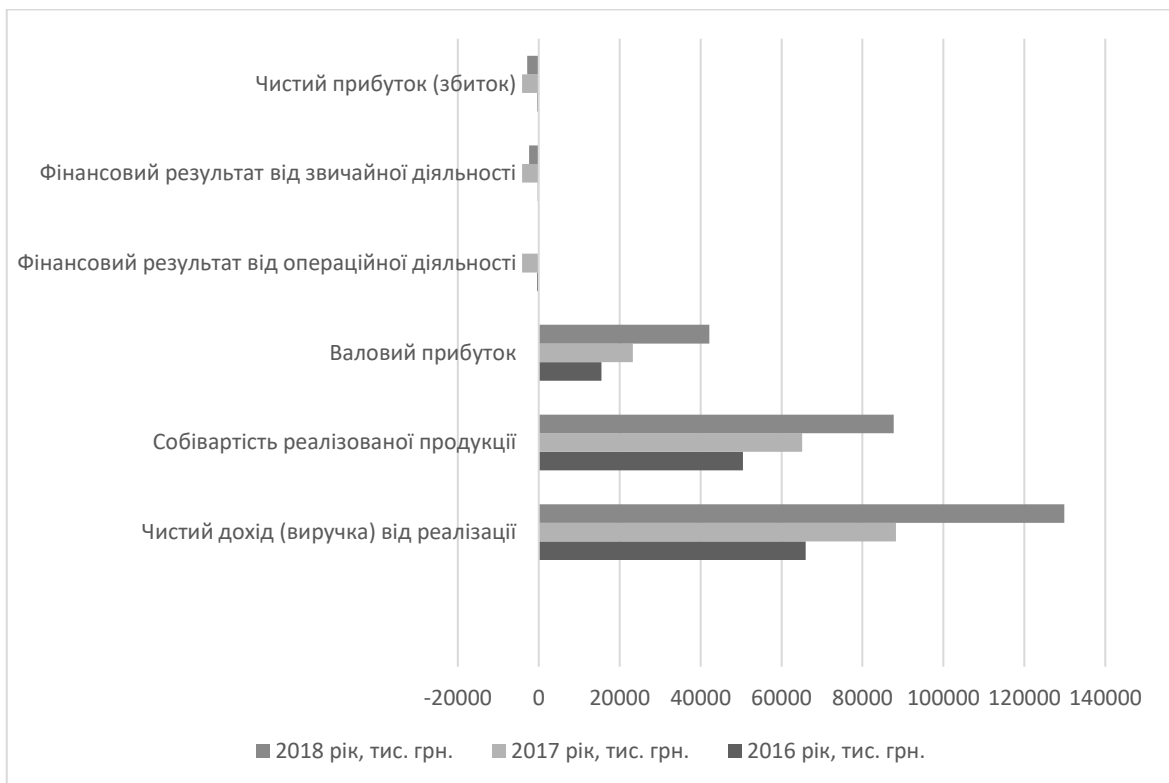

Рисунок 2.2 – Абсолютні показники, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс»

Далі проаналізуємо склад, структуру та динаміку зміни доходів і витрат ТОВ «Стрім плюс» за 2016-2018 роки на основі значень даних, занесених у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз формування доходів ТОВ «Стрім плюс»

Показник	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Темп приросту, %		Зміна питомої ваги	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2017 рр.	2017-2018 рр.
Чистий дохід від реалізації продукції	65929	98,1	88296	87,9	129894	99,1	97,1	47,1	0,9	11,04
Інші операційні доходи	596	0,9	11736	11,7	1278	0,9	114,4	-89,1	0,1	-10,7
Інші фінансові доходи	514	0,8	310	0,3	0	0	-100	-100	-0,8	-0,31
Інші доходи	159	0,2	8	0,01	0	0	-100	-100	-0,2	-0,01
Разом	67198	100	100350	100	131172	100	95,2	30,7	0	0

Отже, оцінивши доходи ТОВ «Стрім плюс» за 2016-2018 роки, можна зробити висновок, що загалом за період 2016-2018 років доходи товариства зросли лише за рахунок значного збільшення чистого доходу від реалізації продукції.

У 2018 році значення чистого доходу від реалізації продукції, яку бачимо з даних табл. 2.7, суттєво покращилося. У 2016 році цей показник становив 65929 тис. грн, у 2017 році збільшився до 88296 тис. грн, а у 2018 році збільшився ще на 47,11%, і становив 129894 тис. грн. Також слід зауважити, що чистий дохід складає найбільшу питому вагу в загальній структурі доходів ТОВ «Стрім плюс»: у 2016 році його питома вага становила 98,11%, у 2017 році 87,99%, а у 2018 році питома вага чистого доходу склала 99,03%.

Щодо інших операційних доходів, інших фінансових доходів та інших доходів – у 2018 році їх значення зменшилось. Зокрема, інші операційні доходи у 2018 році становили 1278 тис. грн, тобто збільшились на 114,4% порівняно з 2016 роком, але зменшились на 89,11% порівняно з 2017 роком. Питома вага інших операційних доходів у загальному складі доходів підприємства у 2018 році складає 0,97%, що на 0,09% більше ніж у 2016 році, та на 10,72% менше порівняно з 2017 роком. Інші фінансові доходи у 2018 році склали 0 тис. грн, тобто суттєво зменшились порівняно з 2016-2017 рр.

Значення інших фінансових доходів становило 514 тис. грн у 2016 році, а у 2017 році зменшилось до 310 тис. грн. Також зменшились інші доходи. У 2017 році вони склали 159 тис. грн, тоді як у 2018 році зменшились до 8 тис. грн, а у 2018 році їх значення значно зменшилось і становило 0 тис. грн. Слід зазначити, що інші доходи складають найменшу питому вагу у загальному складі доходів підприємства. Так у 2016 році їх питома вага склала 0,24%, у 2017 році 0,008%, а у 2018 році 0% від загального складу доходів підприємства.

Отже, провівши аналіз формування доходів ТОВ «Стрім плюс», можна зробити висновок, що загалом доходи товариства збільшились у 2018 році порівняно з 2016-2017 рр. Така зміна відбулась в основному завдяки значному збільшенню чистого доходу від реалізації продукції. Т

Оцінивши доходи товариства також доцільно зазначити, що на сумарне значення доходів найбільше вплинув чистий дохід, оскільки його питома вага у загальному складі доходів мала найбільше значення.

Найменше на загальне формування доходів вплинули інші доходи, оскільки їх питома вага у загальному складі доходів була найменшою.

Далі проведемо аналіз основних витрат ТОВ «Стрім плюс» та занесемо отримані результати в таблицю 2.8.

Таблиця 2.8 – Аналіз витрат ТОВ «Стрім плюс»

Показник	2016 рік		2017 рік		2018 рік		Темп приросту, %		Зміна питомої ваги	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2017 рр.	2017-2018 рр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Собівартість реалізованої продукції	50446	72,05	65073	62,6	87711	65,5	73,87	34,8	-6,6	2,89
Адміністративні витрати	5196	7,42	4584	4,41	4456	3,33	-14,24	-2,79	-4,1	-1,08

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Витрати на збут	9298	13,28	12963	12,5	17698	13,2	90,34	36,5	0,07	0,74
Інші операційні витрати	1992	2,85	21051	20,2	6895	5,15	246,13	-67,2	2,3	-15,1
Фінансові витрати	545	0,78	324	0,31	16778	12,5	2978,5	5078,4	11,7	12,21
Інші витрати	0	0	19	0,02	7	0,01	0	-63,16	0,01	-0,01
Податок на прибуток від звичайної діяльності	15	0,02	0	0	461	0,34	2973,3	0	0,32	0,34
Разом	70014	100	104014	100	134006	100	91,4	28,8	0	0

Отже, як видно з даних табл. 2.8, витрати ТОВ «Стрім плюс», загалом за досліджуваний період збільшилися. Такі зміни відбулись за рахунок збільшення собівартості реалізованої продукції, витрат на збут, фінансових витрат, та податку на прибуток від звичайної діяльності.

Собівартість реалізованої продукції у 2018 році збільшилась порівняно з 2016-2017 рр. У 2016 році вона становила 50446 тис. грн, що складає 72,05% від загальної суми витрат, у 2017 році собівартість склала 65073 тис. грн, що припадає на 62,56% від загальної суми витрат, та у 2018 році збільшилась ще на 34,79% і становила 87711 тис. грн, що складає 65,45% від загальної суми витрат підприємства. Зокрема, слід зазначити, що собівартість реалізованої продукції складає найбільшу питому вагу у загальній сумі витрат ТОВ «Стрім плюс».

Адміністративні витрати у 2018 році склали 4456 тис. грн, тобто зменшились порівняно з 2016-2017 рр. У 2018 році адміністративні витрати зменшились на 14,24% порівняно з 2016 роком, та на 2,79% порівняно з 2017 роком. Така зміна свідчить про скорочення штату працівників та зменшення витрат на оплату праці.

Витрати на збут у 2016 році становили 9298 тис. грн, що становить 13,28% від загального складу витрат, у 2017 році їх значення збільшилось до 12963 тис. грн, що складає 12,46% від загальної суми витрат, та у 2018 році витрати на збут збільшились ще на 36,53%, що становить 13,21% у загальному

складі витрат. Така зміна пов'язана зі збільшенням чистого доходу від реалізації продукції та її собівартості, і свідчить про збільшення обсягів продаж продукції товариством.

Інші операційні витрати у 2018 році становили 6895 тис. грн. У 2016 році їх значення становило 1992 тис. грн, тобто було меншим порівняно з 2018 роком на 246,13%. А у 2017 році сума операційних витрат склала 21051 тис. грн, тобто була більшою порівняно з 2018 роком на 67,25%. Такі зміни пов'язані зі збільшенням витрат у внутрішньому середовищі товариства.

Фінансові витрати у 2018 році значно збільшились порівняно з 2016-2017 рр. У 2016 році фінансові витрати становили 545 тис. грн, а у 2017 році зменшились і становили 324 тис. грн. У 2018 році фінансові витрати значно збільшились і становили 16778 тис. грн. Збільшення цих витрат також пов'язано зі збільшенням витрат всередині товариства та свідчить про недостатньо ефективне їх планування.

Інші витрати у 2016 році становили 0 тис. грн, що складає 0% у загальній сумі витрат товариства, у 2017 році інші витрати збільшились та становили 19 тис. грн, що склало 0,02% у сумарному складі витрат, а у 2018 році дані витрати дещо знизились, і становили 7 тис. грн, що складає 0,005% від загальної суми витрат. Отже, питома вага інших витрат становить найменше значення у загальній сумі витрат товариства.

Податок на прибуток від звичайної діяльності у 2018 році значно збільшився порівняно з 2016-2017 рр. У 2018 році податок на прибуток склав 461 тис. грн, тоді як у 2016 році його значення складало лише 15 тис. грн. Питома вага податку на прибуток у 2016 році складала 0,02%, а у 2018 році зросла на 0,32%. Така зміна відбулась внаслідок збільшення доходу товариства.

Отже, загалом витрати ТОВ «Стрім плюс» у 2018 році збільшились порівняно з 2016-2017 рр. в основному через значне збільшення собівартості реалізованої продукції, витрат на збут, фінансових витрат, та податку на прибуток від звичайної діяльності.

Також варто зазначити, що найбільшу питому вагу в загальній сумі всіх витрат становить собівартість реалізованої продукції, саме вона найбільше впливає на сумарне значення витрат. Питома вага інших витрат є порівняно невеликою.

Отже, проаналізувавши зміни інших операційних та фінансових витрат ТОВ «Стрім плюс» упродовж трьох років, можна зробити висновок про неефективність використання товариством фінансових ресурсів.

З метою отримання додаткової інформації про стан прибутку на ТОВ «Стрім плюс», проведемо факторний аналіз чистого прибутку та здійснимо аналіз показників, які на нього впливають.

Чистий прибуток визначається за формулою [26]:

$$\text{ЧП} = \text{ВК} \times \text{Коб}_A \times \text{Мк} \times \text{Рчист}, \quad (2.36)$$

де ЧП – чистий прибуток;

ВК – власний капітал;

Коб_A – коефіцієнт оборотності активів;

Мк – мультиплікатор власного капіталу;

Рчист – чиста рентабельність.

Для проведення факторного аналізу використаємо вихідні дані фінансової звітності ТОВ «Стрім плюс», які занесемо в таблицю 2.9.

Таблиця 2.9 – Вихідні дані для проведення факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «Стрім плюс» (тис. грн)

Показник	Значення		Абсолютне відхилення
	2017 рік	2018 рік	
Чистий дохід (ЧД)	88296	129894	41598
Активи (А)	73507	358365,5	284858,5
Чистий прибуток (ЧП)	-4114	-2834	1280
Власний капітал (ВК)	20130	18763	-1367
Коефіцієнт оборотності активів (Коб _A)	1,201	0,362	-0,839
Мультиплікатор власного капіталу (Мк)	3,65	19,09	15,45
Чиста рентабельність (Р чист)	-0,047	-0,022	0,02

Отже, проведемо факторний аналіз чистого прибутку.

Визначимо зміну чистого прибутку під впливом зміни власного капіталу за формулою [27]:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{ВК}} = \Delta\text{ВК} \times \text{Коб}_{\text{А}_{14}} \times \text{Мк}_{14} \times \text{Рчист}_{14}; \quad (2.37)$$

Отже, вплив зміни власного капіталу на зміну чистого прибутку на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{ВК}} = -1367 \times 1,201 \times 3,65 \times (-0,047) = 279,376.$$

Визначимо зміну чистого прибутку під впливом зміни коефіцієнта оборотності активів за формулою [27]:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{Коб}_{\text{А}}} = \text{ВК}_{15} \times \Delta\text{Коб}_{\text{А}} \times \text{Мк}_{14} \times \text{Рчист}_{14}; \quad (2.38)$$

Отже, вплив зміни коефіцієнта оборотності активів на зміну чистого прибутку на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{Коб}_{\text{А}}} = 18763 \times (-0,839) \times 3,65 \times (-0,047) = 2677,517.$$

Визначимо зміну чистого прибутку під впливом зміни мультиплікатора власного капіталу за формулою [27]:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{Мк}} = \text{ВК}_{15} \times \text{Коб}_{\text{А}_{15}} \times \Delta\text{Мк} \times \text{Рчист}_{14}; \quad (2.39)$$

Отже, вплив зміни мультиплікатора власного капіталу на зміну чистого прибутку на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{Мк}} = 18763 \times 0,362 \times 15,45 \times (-0,047) = -4895,08.$$

Визначимо зміну чистого прибутку під впливом зміни чистої рентабельності за формулою [27]:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{Рчист}} = \text{ВК}_{15} \times \text{Коб}_{\text{А}_{15}} \times \text{Мк}_{15} \times \Delta\text{Рчист}; \quad (2.40)$$

Отже, вплив зміни чистої рентабельності на зміну чистого прибутку на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta\text{ЧП}^{\text{Рчист}} = 18763 \times 0,362 \times 19,0996 \times 0,025 = 3218,187.$$

Далі визначимо загальну зміну чистого прибутку за формулою [27]:

$$\Delta\text{ЧП} = \text{ЧП}_3 - \text{ЧП}_\Pi = \Delta\text{ЧП}^{\text{ВК}} + \Delta\text{ЧП}^{\text{КобА}} + \Delta\text{ЧП}^{\text{Мк}} + \Delta\text{ЧП}^{\text{Рчист}}; \quad (2.41)$$

Отже, загальна зміна чистого прибутку на ТОВ «Стрім плюс» складе:

$$\Delta\text{ЧП} = 279,38 + 2677,517 - 4895,08 + 3218,187 = 1280$$

$$\Delta\text{ЧП} = \Delta\text{ЧП} = 1280$$

Отже, провівши факторний аналіз чистого прибутку можна сказати, що найбільший вплив на зміну його значення складає зміна мультиплікатора власного капіталу (-4895,08).

Також провівши факторний аналіз, слід зазначити, що на зміну величини прибутку значно вплинули такі фактори, як збільшення чистого доходу та активів. Так, величина чистого доходу у 2017 році становила 88296 тис. грн, а у 2018 році збільшилась до 129894 тис. грн. Активи ж у свою чергу у 2018 році збільшились на 284858,5 тис. грн і становили 358365,5 тис. грн.

Власний капітал ТОВ «Стрім плюс» у 2017 році становив 20130 тис. грн, а у 2018 році дещо зменшився і становив 18763 тис. грн. Ця зміна також відобразилась на значенні чистого прибутку. Коефіцієнт оборотних активів також зменшився: у 2017 році його значення було 1,201, а у 2018 він зменшився на 0,839 та становив 0,362. Також на значення чистого прибутку вплинула і чиста рентабельність. У 2017 році її значення було -0,047, а у 2018 вона дещо збільшилась і становила -0,022.

Отже, величина чистого прибутку залежить від впливу різних факторів, основними з яких є чистий дохід, активи та мультиплікатор власного капіталу.

Далі визначимо загальний рівень рентабельності ТОВ «Стрім плюс» за формулою (1.7):

$$2016 \text{ р.: } P_{\text{заг}} = \frac{-294}{50446} \times 100\% = -0,58\% ;$$

$$2017 \text{ р.: } P_{\text{заг}} = \frac{-4114}{65073} \times 100\% = -6,32\% ;$$

$$2018 \text{ р.: } P_{\text{зар}} = \frac{-2834}{87711} \times 100\% = -3,23\% .$$

Визначимо рентабельність продукції:

$$2016 \text{ р.: } P_{\text{пр}} = \frac{-294}{65929} \times 100\% = -0,44\% ;$$

$$2017 \text{ р.: } P_{\text{пр}} = \frac{-4114}{88296} \times 100\% = -4,66\% ;$$

$$2018 \text{ р.: } P_{\text{пр}} = \frac{-2834}{129894} \times 100\% = -2,18\% .$$

Визначимо рентабельність власного капіталу підприємства:

$$2016 \text{ р.: } P_{\text{ВК}} = \frac{-294}{22334} \times 100\% = -1,32\% ;$$

$$2017 \text{ р.: } P_{\text{ВК}} = \frac{-4114}{20130} \times 100\% = -20,44\% ;$$

$$2018 \text{ р.: } P_{\text{ВК}} = \frac{-2834}{18763} \times 100\% = -15,104\% .$$

Визначимо рентабельність залученого капіталу підприємства:

$$2016 \text{ р.: } P_{\text{ЗК}} = \frac{-294}{29373} \times 100\% = -1\% ;$$

$$2017 \text{ р.: } P_{\text{ЗК}} = \frac{-4114}{28025} \times 100\% = -14,68\% ;$$

$$2018 \text{ р.: } P_{\text{ЗК}} = \frac{-2834}{23859,5} \times 100\% = -11,88\% .$$

Визначимо рентабельність оборотних активів:

$$2016 \text{ р.: } P_{\text{ОА}} = \frac{-294}{41022,5} \times 100\% = -0,72\% .$$

$$2017 \text{ р.: } P_{\text{ОА}} = \frac{-4114}{60816} \times 100\% = -6,76\% .$$

$$2018 \text{ р.: } P_{OA} = \frac{-2834}{347894} \times 100\% = -0,81\%.$$

Визначимо рентабельність активів:

$$2016 \text{ р.: } P_A = \frac{-294}{56310,5} \times 100\% = -0,52\%;$$

$$2017 \text{ р.: } P_A = \frac{-4114}{73507} \times 100\% = -5,597\%;$$

$$2018 \text{ р.: } P_A = \frac{-2834}{358365,5} \times 100\% = -0,79\%.$$

Отримані результати занесемо в таблицю 2.10.

Таблиця 2.10 – Показники, рентабельності ТОВ «Стрім плюс»
(у відсотках)

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютна зміна		Темп приросту	
				2016-2018 рр.	2017-2018 рр.	2016-2018 рр.	2017-2018 рр.
Загальна рентабельність	-0,58	-6,32	-3,23	-2,65	3,09	456,9	-48,89
Рентабельність продукції	-0,44	-4,66	-2,18	-1,74	2,48	395,45	-53,22
Рентабельність власного капіталу	-1,32	-20,44	-15,104	-13,78	5,33	1044,24	-26,11
Рентабельність власного капіталу	-1	-14,68	-11,88	-10,88	2,8	1088	-19,07
Рентабельність власного капіталу	-0,72	-6,76	-0,81	-0,09	5,95	12,5	-88,02
Рентабельність активів	-0,52	-5,97	-0,79	-0,27	5,18	51,92	-86,77

Отже, оцінивши відносні показники, які характеризують ефективність формування та використання власних фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс», можна відзначити, що в основному дані показники є від'ємними в динаміці.

Так, загальний рівень рентабельності у 2016 році становив -0,58%, а у 2018 зменшився до -3,23%. Оскільки, цей показник характеризує прибутковість підприємства відносно до всіх ресурсів, які є в розпорядженні

підприємства, можна відзначити, що у 2018 році кількість ресурсів зменшилась, тому товариство характеризується збитковою діяльністю, порівняно з 2016 роком.

Розрахувавши рентабельність продукції, ми бачимо, що вона зменшилась з -0,44% у 2016 році до -4,66% у 2017 році, відповідно. У 2018 ж році спостерігається збільшення даного показника на 2,48%. Оскільки даний показник характеризує прибутковість господарської діяльності товариства від основної діяльності, можна сказати, що 2017 рік для ТОВ «Стрім плюс» був більш збитковим ніж 2018 рік.

Значення рентабельності власного капіталу у 2016 році становило -1,32%, у 2017 році зменшилось до -20,44%, а у 2018 – дещо збільшилось, і становило -15,104%. Цей показник відображає ефективність використання активів, створених за рахунок власних коштів, тому можна сказати, що у 2016 році активи використовувались більш ефективно порівняно з 2017 та 2018 роком.

Щодо рентабельності залученого капіталу, слід відзначити, що у 2016 році вона становила -1%, та зменшилась у 2018 до -11,88%. Ця зміна свідчить про збільшення частки залученого капіталу у загальній величині коштів ТОВ «Стрім плюс», а тому є негативною для роботи товариства.

Рентабельність оборотних активів у 2018 році також знизилась. Її значення становило -0,72% у 2016 році, -6,76% у 2017, та -0,81% у 2018 році. Дана зміна свідчить про неефективне використання оборотних коштів, проте слід зазначити, що у 2018 році все ж спостерігається деяке покращення порівняно з 2017 роком, оскільки відбулось збільшення показника на 5,95.

Розрахувавши рентабельність активів, слід сказати, що у 2018 році вона зменшилась до -0,79, тоді як у 2016 становила -0,52%. Дана зміна свідчить про зменшення частки активів у відношенні до чистого прибутку.

Отже, проаналізувавши відносні показники, які здійснюють вплив на ефективність управління фінансовими ресурсами ТОВ «Стрім плюс», можна зробити висновок, що у даному товаристві управління ними неефективне, та

потребує значного поліпшення. Зокрема, спостерігається значне збільшення витрат ТОВ «Стрім плюс», негативну тенденцію показують показники рентабельності. Тому ТОВ «Стрім плюс» потрібно збільшувати свій рівень прибутковості (загальний рівень рентабельності), а також підвищувати якість та збут продукції (рентабельність продукції).

Висновок до розділу 2

В даному розділі здійснено аналіз показників, які впливають на фінансовий стан ТОВ «Стрім плюс» та на ефективність управління його фінансовими ресурсами.

Провівши аналіз абсолютних фінансових показників діяльності ТОВ «Стрім плюс», можна сказати, що в 2018 році його майновий стан покращився порівняно з 2016 та 2017 роком, що пов'язане зі значним зростанням значення оборотних активів.

Аналіз формування та використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс» показав, що такі показники як фінансовий результат від звичайної діяльності та чистий прибуток (збиток) мали тенденцію до зменшення у 2018 році, порівняно з 2016-2017 рр. Зокрема, на ТОВ «Стрім плюс» значно збільшились витрати. Такі зміни свідчать про неефективне управління фінансовими ресурсами на що вказує збиткова діяльність товариства.

Оцінивши відносні показники, які впливають на фінансову діяльність ТОВ «Стрім плюс», а саме: загальний рівень рентабельності, рентабельність продукції, рентабельність власного капіталу, рентабельність залученого капіталу, рентабельність оборотних активів та рентабельність активів, слід зазначити, що їх значення помітно знизились у звітному періоді, і загалом мають негативну тенденцію в динаміці.

Отже, загальний аналіз формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Стрім плюс» показав, що управління ними є неефективним та потребує вдосконалення.

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВІ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

3.1 Оптимізація структури капіталу як основа управління власними ресурсами підприємства

Одним із основних питань управління власним капіталом підприємства є визначення оптимальної структури капіталу, тобто такого співвідношення власних і позикових коштів, яке забезпечує максимізацію ринкової вартості компанії.

Процес цієї оптимізації заснований на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за рівних умов його залучення при здійсненні багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу (СЗВК).

$$\text{СЗВК} = \sum_{i=1}^n B_i \times \text{Ч}_i \quad (3.1)$$

де СЗВК - середньозважена вартість капіталу, у %;

B_i - вартість (i -го) джерела фінансування капіталу, у %;

Ч_i - частка конкретного (i -го) джерела фінансування у структурі капіталу, у %;

n - кількість джерел коштів.

Головна мета розрахунку цього показника полягає в тому, щоб отримати критерій вибору для майбутніх інвестицій, які оцінюють за ставкою дохідності, достатньої, щоб компенсувати витрати вкладникам капіталу.

Визначивши вартість окремих джерел фінансування – власного і позикового, розраховують середню вартість капіталу, яку можна знайти як середньозважену величину вартості всіх категорій капіталу, яка характеризує рівень компенсації вкладникам капіталу відмови від використання коштів у інший спосіб – поза підприємством.

Ураховуючи, що ступінь участі різних вкладників капіталу у

фінансування діяльності підприємства не рівноцінний, вартість окремих видів фінансування зважують за часткою певного джерела в загальному обсязі фінансування [24].

Розрахунок динаміки середньозваженої вартості капіталу ТОВ «Стрім плюс» упродовж 2017-2018 рр. представлений у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Динаміка середньозваженої вартості капіталу ТОВ «Стрім плюс»

Показник	Рік	
	2017	2018
Загальна потреба в капіталі, тис. грн	2773534	3428640
Варіанти структури,%		
– власний капітал	70,79	68,77
– позиковий капітал	29,21	31,23
Ставка відсотку за кредит,%	18,2	25,5
Податковий коректор	0,82	0,82
Вартість капіталу,%		
– власного (рівень дивідендних виплат)	9,57	9,57
– позикового	14,63	15,41
СЗВК,%	11,05	13,89

Показник середньозваженої вартості капіталу визначається, по-перше, структурою капіталу та, по-друге, вартістю кожного джерела фінансування. На основі розрахунку середньозваженої вартості капіталу протягом періоду 2017-2018 рр. ми отримали такі її значення: 11,05% та 13,89% відповідно. Такі значення отримані внаслідок високої рентабельності власного капіталу підприємства та його високій питомій вазі в структурі капіталу ТОВ «Стрім плюс», а також одночасно низькій частці кредитних ресурсів у структурі позикового капіталу.

СЗВК також може розглядатись як мінімально можливий рівень рентабельності операційної діяльності. Слід звернути увагу, що важливим для підприємства є визначення взаємозв'язку оцінки поточної і майбутньої вартості СЗВК. Такий взаємозв'язок досягається за допомогою показника

граничної вартості капіталу підприємства. Цей показник відображає приріст СЗВК до суми кожної нової одиниці капіталу, який додатково залучає підприємство. Граничну вартість капіталу доцільно порівнювати з очікуваною нормою прибутку за інвестиційними проектами чи комерційними операціями, здійснення яких потребує додаткового капіталу. Очікувана норма прибутку має бути вищою за середньозважену вартість капіталу.

Прийняття рішення про додаткове залучення капіталу передбачає визначення межі ефективного його використання. З цією метою розраховують показник «гранична ефективність капіталу» (ГЕК) [5, с.257-261]:

$$\text{ГЕК} = \frac{\Delta P_K}{\Delta \text{СЗВК}} \quad (3.2)$$

де ΔP_K – приріст рівня рентабельності капіталу, %;

$\Delta \text{СЗВК}$ – приріст середньозваженої вартості капіталу, %.

Вищенаведену формулу можна удосконалити, щоб визначити граничну ефективність формування та використання загального і власного капіталу підприємства в різних варіантах структури капіталу:

$$\text{ГЕ}_{\text{ЗагК}} = \frac{P_{\text{ЗагК}} - \text{СЗВК}}{\text{СЗВК}} \times 100, \quad (3.3)$$

$$\text{ГЕ}_{\text{ВК}} = \frac{P_{\text{ВК}} - \text{СЗВК}}{\text{СЗВК}} \times 100, \quad (3.4)$$

де $\text{ГЕ}_{\text{ЗагК}}$ – гранична ефективність формування загального капіталу, %;

$\text{ГЕ}_{\text{ВК}}$ – гранична ефективність формування власного капіталу, %;

$P_{\text{ЗагК}}$ – рівень рентабельності загального капіталу;

$P_{\text{ВК}}$ – рівень рентабельності власного капіталу.

Використовуючи запропоновану формулу, можна визначити рівень перевищення рентабельності загального капіталу або рентабельності власного капіталу над середньозваженою вартістю капіталу, яка означає середню плату (у відсотках) підприємства за всі джерела фінансування, і, отже, визначає необхідну (найменш можливу) норму валового та чистого прибутку товариства для беззбиткової діяльності.

Якщо в тому чи іншому варіанті формування структури капіталу

підприємства рівень перевищення рентабельності загального капіталу або рентабельності власного капіталу над середньозваженою вартістю капіталу ($P_{\text{ЗагК}} > C_{\text{ЗВК}}$; $P_{\text{ВК}} > C_{\text{ЗВК}}$) є найвищим, за умови недопущення збільшення фінансового ризику ($K_{\text{авт}} \geq 0,5$; $P_{\text{К}}/V_{\text{К}} \leq 1$), то така структура капіталу вважається найоптимальнішою [28, с.126-131].

Серед основних критеріїв формування оптимальної структури капіталу товариств можна виділити [29]:

- урахування вартості різних частин капіталу (власного, позикового), що впливають на норму валового та чистого прибутку підприємства;
- досягнення максимального рівня рентабельності власного капіталу, чистого прибутку на одну акцію та дивідендної віддачі однієї акції;
- оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації вартості власного капіталу, вартості позикового капіталу та середньозваженої вартості загального капіталу;
- підвищення «граничної ефективності» загального та власного капіталу;
- забезпечення визначеного запасу фінансової міцності підприємства;
- забезпечення визначеного рівня ліквідності, платоспроможності, кредитоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності (оборотності капіталу) підприємства тощо.

Далі проаналізуємо як зміниться середньозважена вартість капіталу при збільшенні обсягів кредитування та інших незмінних умовах. При цьому вважаємо доцільним врахування при виборі оптимальної структури капіталу граничної ефективності формування та використання загального і власного капіталу підприємства в різних варіантах структури капіталу.

У табл. 3.2 наведено прогностні розрахунки середньозваженої вартості загального капіталу та граничної ефективності формування власного і загального капіталу на прикладі ТОВ «Стрім плюс» в процесі оптимізації його структури за різними критеріями.

Таблиця 3.2 – Розрахунок середньозваженої вартості та граничної ефективності формування капіталу ТОВ «Стрім плюс» у процесі його оптимізації

Показник	Варіант			
	1	2	3	4
<i>I</i>	2	3	4	5
Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн	1789624	1789624	1789624	1789624
Середньорічна сума позикового капіталу, тис. грн	428707	857525	1286348	1789624
Середньорічна сума капіталу, тис. грн	2218331	2647149	3075972	3579248
Варіанти структури, %				
-власний капітал	0,80	0,67	0,57	0,50
-позиковий капітал	0,20	0,33	0,43	0,50
Коефіцієнт фінансового ризику, ПК/ВК	0,25	0,50	0,75	1,00
Дивідендні виплати	9,57	9,57	9,57	9,57
Ставка відсотку за кредит, %	24,0	24,5	25,0	25,5
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0,82
Вартість капіталу, %				
Власного	9,57	9,57	9,57	9,57
Позикового	15,01	15,41	15,80	16,20
СЗВК, %	10,66	11,52	12,24	12,88
Перевищення рентабельності загального капіталу над СЗВК, %	9,34	8,49	7,76	7,12
Перевищення рентабельності власного капіталу над СЗВК, %	18,34	17,49	16,76	16,12
Гранична ефективність формування загального капіталу, %	87,65	73,69	63,40	55,25
Гранична ефективність формування власного капіталу, %	172,10	151,85	136,93	125,11

Розрахунки, наведені у табл 3.2, свідчать, що найефективнішою структурою капіталу для ТОВ «Стрім плюс» можна вважати співвідношення між власним капіталом та позиковим капіталом у загальній структурі капіталу як 80% до 20% відповідно, тобто коефіцієнт фінансового ризику в цьому випадку дорівнює 0,25 (ПК/ВК = 0,25), а середньозважена вартість капіталу буде мінімальною – 10,66. За такої структури капіталу та інших рівних умов реальна ринкова ціна підприємства буде максимальною.

Саме таке співвідношення між власним і позиковим капіталом забезпечить, на наш погляд, оптимальне поєднання ризику і дохідності для підприємства, максимізує ринкову вартість товариства, сприятиме підвищенню курсу його ліквідності і забезпечить високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

3.2 Шляхи поліпшення фінансового стану ТОВ «Стрім плюс» та підвищення ефективності управління його фінансовими ресурсами

Головною умовою формування фінансових ресурсів підприємств за рахунок позикових коштів є залучення капіталу за найменшою вартістю та мінімально допустимим ризиком з метою досягнення максимального прибутку.

Для поліпшення фінансового стану ТОВ «Стрім плюс» його керівництву необхідно здійснити такі заходи:

- збільшити статутний капітал товариства з метою підвищення його фінансових гарантій;
- частіше і в більшому обсязі використовувати власні фінансові ресурси в процесі здійснення господарської діяльності;
- використовувати власний капітал підприємства для здійснення інвестиційних проектів з метою отримання максимального прибутку.

Успішна фінансово-економічна діяльність підприємства залежить також від раціональної структури капіталу суб'єкта господарювання та ефективності його використання.

При визначенні оптимальної структури капіталу підприємства враховуються особливості використання власного капіталу. У цілому власному капіталу властиві як позитивні моменти, так і певні недоліки, до яких можна віднести:

- обмеженість обсягу залучення, а відповідно і можливості суттєвого розширення операційної та інвестиційної діяльності підприємства в

періоди сприятливої кон'юнктури ринку на окремих етапах його життєвого циклу;

- висока вартість в порівнянні з альтернативними джерелами формування капіталу;

- невикористана можливість приросту коефіцієнта рентабельності власного капіталу за рахунок залучених позичкових фінансових засобів, так як без такого залучення неможливо забезпечити збільшення коефіцієнту фінансової рентабельності діяльності підприємства над економічною.

До позитивних характеристик власного капіталу підприємства можна віднести:

- простота залучення, так як рішення пов'язані із збільшенням власного капіталу (особливо за рахунок внутрішніх джерел його формування) приймаються власниками і менеджерами підприємства без необхідності отримання згоди інших господарюючих суб'єктів;

- висока здатність генерування прибутку у всіх сферах діяльності, так як при його використанні не потрібна оплата позичкового проценту у всіх його формах;

- сприяння забезпеченню фінансової стійкості та розвитку підприємства, його платоспроможності, а в довгостроковому періоді, відповідно, і зниженню ризику банкрутства.

Разом з тим потрібно враховувати такі моменти:

- підприємство, яке використовує лише власні фінансові ресурси, має найбільшу фінансову стійкість (його коефіцієнт автономії дорівнює одиниці), але цим обмежує темпи свого розвитку (так як не може забезпечити формування необхідного додаткового обсягу активів в період сприятливої кон'юнктури ринку) та не використовує фінансові можливості приросту прибутку на вкладений капітал;

- натомість підприємство, яке використовує позичковий капітал, має вищий фінансовий потенціал свого розвитку (за рахунок формування

додаткового обсягу активів) і можливості приросту фінансової рентабельності діяльності, але в більшій мірі генерує фінансовий ризик та загрозу банкрутства (яка збільшується у міру збільшення питомої ваги позичкових коштів в загальній сумі використовуваного капіталу).

Таким чином, проблему ефективності використання власного капіталу слід поєднувати із проблемою ефективності всього капіталу, як власного, так і залученого. Цю думку підтверджує аналіз всього комплексу показників господарсько-фінансової діяльності, що проведений нами в розділі 2.

Одна група таких показників мають чітко виражену направленість і позитивне значення, інша частина – не зворотне і негативне значення. Серед показників першої групи такі: зростання обсягів чистого доходу, стійкий приріст обсягів майна, зростання деяких показників фінансової стійкості й інші.

Інша група показників свідчить про численні недоліки і негативи в економічній та фінансовій діяльності підприємства: зниження прибутковості операційної діяльності, зростання заборгованості перед партнерами, повна відсутність інвестиційно-інноваційної діяльності, зростання вартості позиченого капіталу, ліквідності і ін.

Особливу небезпеку для стабільного економічного розвитку слід відвести показникам ліквідності і, в першу чергу, показнику загальної ліквідності. Його значення близьке до нульової відмітки. Це ознака того, що підприємство – неліквідне. Короткострокова заборгованість підприємства за товарними поставками лише за 2018 рік зростає. Це означає, що у випадку переходу короткострокових зобов'язань у довгострокові, кредитори в будь-який момент можуть звернутись до господарського суду і порушити справу про банкрутство. Із цього - висновок, що підприємство – на грані фінансової та економічної кризи. Основними причинами цієї ситуації є наступні:

- по-перше, особливість технологічного процесу на виробництві і реалізації пиломатеріалів із закупленої у лісових господарствах сировини, коли між датою отриманої для обробки сировини, датою її

обробки і датою реалізації виготовлених пиломатеріалів, потрібен значний час;

- по-друге, потрібен певний час і на постачанні та складуванні сировини, а нерідко, і на відправку готової продукції до покупця.

В такій ситуації лісові господарства надають підприємству певну відстрочку платежу за відвантажений ліс - терміном 25 – 30 днів. Однак із-за причин незадовільної роботи транспорту, бездоріжжя, застарілості і поломок лісопильного обладнання, низької організації виробництва і інших причин, такі строки, як правило, порушуються. Зростають наднормативні запаси оборотних засобів, а відповідно і обсяг короткострокових зобов'язань та заборгованості. Матеріали пояснювальних записок до форм річної звітності підприємства вказують на те, що підприємство в пошуках шляхів недопущення фінансової кризи. Особливо цінною, на наш погляд, є ідея реструктуризації частини підприємства на основі технічного переоснащення цеха пиломатеріалів, як головного виробничого підрозділу підприємства.

Наша пропозиція полягає у реструктуризації підприємства і зміні алгоритму виробництва продукції цеха розпилювання лісу: замість існуючої формули «деревина – обробка – пиломатеріали» пропонується формула «деревина – обробка – просушка – пиломатеріали», що забезпечить зростання попиту на висушену деревину і зростання обсягів виробництва та величини прибутку.

Однак, для реалізації такого інвестиційного проекту потрібні кошти. Спочатку зробимо спробу визначити необхідну суму.

Використавши матеріали пояснювальних записок, що додаються до річної звітності підприємства, ми вважаємо, що розрахунок потрібної суми можливо здійснити за формулою (3.5):

$$ІП = РПКД + БМР + ВПН + ТЗ + ВПН + ОТ \quad (3.5)$$

де ІП – витрати на здійснення інвестиційного проекту по реструктуризації виробництва;

РПКД – розробка проектно – кошторисної документації;

БМР – вартість будівельно – монтажних робіт;

ТЗ – витрати на нові технічні засоби;

ВПН – винесення проекту в натуру;

ОТ – витрати на пуск виробництва і освоєння зміненої технології.

Використавши дані техпромфінплану підприємства ТОВ «Стрім плюс» на 2015– 2020 рр., знаходимо величину можливих витрат по кожному із наведених у формулі 3.5 показників.

У результаті проведених розрахунків визначаємо, що:

- розробка проектно-кошторисної документації може бути здійснена власними силами і оцінюється сумою – 2,7 тис. грн (показник РПКД);
- вартість будівельно – монтажних робіт (показник БМР) оцінюється на основі проекту з урахуванням витрат на будівельні матеріали, механізми, заробітної плати будівельників, накладних витрат, планових нагромаджень, інших та непередбачуваних витрат;
- загальна вартість БМР складає – 198,3 тис. грн Показник ВПН – винесення проекту в натуру, передбачає витрати на прив'язку проекту до реперної відмітки, уточнення глибини і ширини фундаментів, їх надійності, нівелірні роботи. Вартість таких робіт – 1,8 тис. грн;
- показник ТЗ (вартість нових технічних засобів), визначає витрати на придбання обладнання нового цеху: електричних сушок деревини (3шт), заміну електропривода і електрообладнання, придбання 2-х нових стрічкових пилорам (PRr-1005-PNKS-107) виробництва Румунія, вартістю 3.7 тис. євро кожної (96.1тис.грн) і ін. ОТЗ – витрати на освоєння нової технології і запуск серійного виробництва визначені в сумі 7,1тис.грн

В цілому витрати на реструктуризацію цеху розпилу лісоматеріалів складатимуть – 306,0 тис. грн (2.7+198.3+1.8+96.1+7.1). Це – значна, але посиљна для підприємства сума, яка може бути залучена за рахунок тезаврації прибутку, випуску і реалізації на фондовому ринку цінних паперів,

банківського кредиту, безпроцентного кредиту органу місцевого самоврядування, додаткових внесків засновників тощо.

Величину економічного ефекту від впровадження нової технології і реструктуризації цеху визначимо в декілька етапів.

Етап 1. Визначення обсягів виробництва і реалізації продукції реструктуризованого цеху. Виходячи із матеріалів фінансової звітності підприємства за 2018 рік та питомої ваги обсягів виробництва цеху (55%), визначаємо суму чистого щорічного доходу (виручки від реалізації) цеху розпилу деревини в наступному – 2019 році. Поряд із цим приймаємо до уваги і той факт, що в структурі виробництва нового цеху 60% обсягу виробництва посідатиме висушена продукція ціна якої в 1.4 рази перевищує попередню, решта 40% – виробництво традиційних, не висушених пиломатеріалів. Крім цього, врахуємо і те, що виробнича потужність цеху розпилу деревини після його реструктуризації зросте в 2-2,1 рази, а прибутковість проекту відповідно до кошторису – 20% (звідси норм. коеф. окупності – 0.2).

Визначення обсягу реалізації цеху в частині сухих і сирих пиломатеріалів:

$$(674533 \times 0,55 \times 2.1 \times 0,6 \times 1,4) + (674533 \times 0,55 \times 2.1 \times 0.4) = 654,4 + 311.6 = 966.0 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, річна виробнича потужність цеху розпилу деревини після його реструктуризації забезпечить виробництво в обсязі 966.0 тис. грн, в. т. ч. по виробництву сухих пиломатеріалів – 654,4 тис. грн, по виробництву не осушених пиломатеріалів – 311.6 тис. грн.

Етап 2. Розрахунок річного прибутку (при нормативному коефіцієнті ефективності – 0,2).

На виробництві сухих пиломатеріалів:

$$654.4 \times 0,2 = 130.8 \text{ тис. грн.}$$

На виробництві не осушених пиломатеріалів:

$$311.6 \times 0.2 = 62.3 \text{ тис. грн.}$$

Разом чистий прибуток – $193.1 \times (130.8 + 62.3)$ тис. грн.

Етап 3. Розрахунок нормативного строку окупності інвестиційного проекту.

$$T = 1 : 0.2 = 5 \text{ років.}$$

Етап 4. Уточнення строку окупності проекту (фактичний термін окупності):

$$306.0 : 193.1 = 1.58 \text{ років.}$$

Отже, можна зробити висновок, що скорочення фактичного терміну окупності інвестиції, в порівнянні із нормативним відбудеться за рахунок високого темпу приросту виробничої потужності реструктуризованого цеху, а підприємство в змозі кардинально поправити своє фінансове становище через 1.5–2 роки, за умови, що впровадить у виробництво запропонований проект. За нашими підрахунками, в такому випадку прибутковість операційної діяльності ТОВ «Стрім плюс» зросте в 2.9 рази, покращаться показники ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності, збільшиться частка власного капіталу. Усе це створить умови для інвестиційної та інноваційної діяльності ТОВ «Стрім плюс».

Виходячи з розрахунку коефіцієнта рентабельності власного капіталу в цілому по ТОВ «Стрім плюс», слід зазначити, що його збільшення перш за все пов'язане із зростанням прибутку – головного результату діяльності підприємства. У зв'язку з цим виникає необхідність конкретизації напрямів дії та використання головних внутрішніх і зовнішніх чинників підвищення ефективності діяльності товариства.

До основних таких чинників належать такі:

1) Технічні і технологічні нововведення. Особливо сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій, справляють найістотніший вплив на рівень і динаміку ефективності виробництва продукції (надання послуг). За принципом ланцюгової реакції вони спричиняють суттєві (нерідко докорінні) зміни в технічному рівні та продуктивності технологічного устаткування, методах і формах організації трудових процесів, підготовці та кваліфікації

кадрів тощо.

2) Продуктивність діючого устаткування. Устаткуванню належить провідне місце в програмі підвищення ефективності передовсім виробничої, а також іншої діяльності суб'єктів господарювання. Продуктивність діючого устаткування залежить не тільки від його технічного рівня, а й від належної організації ремонтно-технічного обслуговування, оптимальних, строків експлуатації, змінності роботи, завантаження в часі тощо.

3) Матеріаломісткість та енергоємність продукції (послуг). Матеріали та енергія позитивно впливають на рівень ефективності діяльності, якщо розв'язуються проблеми ресурсозбереження, зниження матеріаломісткості та енергоємності продукції (послуг), раціоналізується управління запасами матеріальних ресурсів і джерелами постачання.

4) Якість і зовнішній вигляд виробів. Самі продукти праці, їхня якість і зовнішній вигляд (дизайн) також є важливими чинниками ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Рівень останньої має корелювати з корисною вартістю, тобто ціною, яку покупець готовий заплатити за виріб відповідної якості. Проте для досягнення високої ефективності господарювання самої тільки корисності товару недостатньо. Пропоновані підприємством (організацією) для реалізації продукти праці мають з'явитися на ринку в потрібному місці, у потрібний час і за добре обміркованою ціною. У зв'язку з цим суб'єкт діяльності має стежити за тим, щоб не виникало будь-яких організаційних та економічних перешкод між виробництвом продукції (наданням послуг) та окремими стадіями маркетингових досліджень.

5) Кваліфікація працівників. Основним джерелом і визначальним чинником зростання ефективності діяльності є працівники — керівники, менеджери, спеціалісти, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їхньої праці багато в чому зумовлюються дійовим мотиваційним механізмом на підприємстві (в організації), підтриманням сприятливого соціального мікроклімату в трудовому колективі.

6) Організація господарської діяльності підприємства. Єдність

трудового колективу, раціональне делегування відповідальності, належні норми керування характеризують добру організацію діяльності підприємства (установи), що забезпечує необхідну спеціалізацію та координацію управлінських процесів, а отже, вищий рівень ефективності (продуктивності) будь-якої складної виробничо-господарської системи. При цьому остання для підтримування високої ефективності господарювання має бути динамічною та гнучкою, періодично реформуватися відповідно до нових завдань, що постають за зміни ситуації на ринку.

7) Методи роботи та стан робочого місця. За переважання трудомістких процесів досконаліші методи роботи стають достатньо перспективними для забезпечення зростання ефективності діяльності підприємства (організації). Постійне вдосконалення методів праці передбачає систематичний аналіз стану робочих місць та їхню атестацію, підвищення кваліфікації кадрів, узагальнення та використання нагромадженого на інших підприємствах (фірмах) позитивного досвіду.

8) Стиль управління. Належний стиль управління як складовий елемент сучасного менеджменту є дійовим чинником підвищення ефективності діяльності будь-якого підприємства, кожної підприємницької структури. Стиль управління, що поєднує професійну компетентність, діловитість і високу етику взаємовідносин між людьми, практично впливає на всі напрямки діяльності підприємства (організації). Від нього залежить, у якій мірі враховуватимуться зовнішні чинники та зростання ефективності діяльності на підприємстві (в організації).

Основними напрямками підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «Стрім плюс» та оптимізації джерел їх формування є такі:

- забезпечення максимального обсягу залучення фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел товариства, що можливо шляхом збільшення обсягів, оборотності та підвищення рентабельності власного капіталу та застосування прискореної амортизації основних

засобів;

- залучення товариством фінансових ресурсів за рахунок зовнішніх джерел, при якому обов'язково має враховуватися вартість залучених фінансових ресурсів;
- здійснення контролю з боку керівництва товариства середньозваженої вартості залученого капіталу з метою недопущення зниження рентабельності власного капіталу та інвестиційної діяльності.

Висновки до розділу 3

Як показали розрахунки (табл.3.2), найоптимальнішою пропорцією капіталу для ТОВ «Стрім плюс» можна вважати співвідношення між власним та позиковим капіталом у загальній структурі капіталу як 80% до 20% відповідно. У такому випадку коефіцієнт фінансового ризику дорівнюватиме 0,25 ($ПК/ВК = 0,25$), а середньозважена вартість капіталу буде мінімальною і становитиме 10,66. Саме за такої структури капіталу, за інших рівних умов, реальна ринкова ціна ТОВ «Стрім плюс» буде максимальною, оскільки забезпечить оптимальне поєднання ризику і дохідності для підприємства, максимізує ринкову його вартість і забезпечить високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості.

Для покращення фінансового стану ТОВ «Стрім плюс» ми пропонуємо впровадити такі заходи:

- здійснити реструктуризацію і технічне переоснащення цеха обробки і розпилювання сировини, як головного підрозділу в системі операційної діяльності;
- збільшити статутний капітал товариства з метою підвищення його фінансових гарантій;
- частіше і в більшому обсязі використовувати при здійсненні господарської діяльності власні фінансові ресурси;

- ефективніше використовувати власні фінансові ресурси товариства для здійснення інноваційних проектів з метою отримання максимального прибутку.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних і практичних аспектів управління формуванням та використанням підприємством власних фінансових ресурсів дозволяє зробити певні загальні висновки.

1. Власні фінансові ресурси – це загальна вартість засобів підприємства, що належать йому на правах власності та використовуються для одержання прибутку. Це та частина активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань перед державою та партнерами. Поняття «власні фінансові ресурси» і поняття «власний капітал» тотожні.

2. Власні фінансові ресурси відіграють головну роль у забезпеченні підприємства коштами, необхідними для початку та продовження реальної господарської діяльності. Вони виступають джерелом утворення майна підприємства та є основним джерелом його фінансування.

3. Власні фінансові ресурси є найважливішим чинником розвитку підприємства, безпосередньо впливають на його прибутковість і ринкову вартість. Вони виступають не лише фінансовою базою господарської діяльності підприємства, а й відіграють дуже важливу роль для власників, визначаючи ступінь їх влади та впливу на керівництво підприємства. Частка власного капіталу у загальній структурі капіталу береться до уваги також при ліквідації підприємства, а також впливає на рішення кредиторів щодо надання або ненадання кредитів даному підприємству.

4. Аналіз абсолютних фінансових показників діяльності ТОВ «Стрім плюс» показав, що у 2018 році його майновий стан покращився порівняно з 2016 та 2017 роком, що пов'язане зі значним зростанням оборотних активів. Аналіз формування та використання фінансових ресурсів на ТОВ «Стрім плюс» показав, що такі показники як фінансовий результат від звичайної діяльності та чистий прибуток (збиток) мали тенденцію до зменшення у 2018 році, порівняно з 2016-2017 рр. Зокрема, на ТОВ «Стрім плюс» значно збільшились витрати. Такі зміни свідчать про неефективне управління

фінансовими ресурсами на що вказує збиткова діяльність товариства.

5. Аналіз відносних коефіцієнтів рентабельності ТОВ «Стрім плюс», показав, що їх значення помітно знизились у звітному періоді і загалом мають негативну тенденцію в динаміці, що свідчить про те, що управління фінансовими ресурсами на ТОВ «Стрім плюс» є неефективним та потребує вдосконалення.

6. У розділ 3 ми провели розрахунки середньозваженої вартості та граничної ефективності формування капіталу ТОВ «Стрім плюс» у процесі його оптимізації (табл.3.2), які показали, що найефективнішою структурою капіталу для ТОВ «Стрім плюс» є співвідношення між власним капіталом та позиковим капіталом у загальній структурі капіталу як 80% до 20% відповідно. У такому випадку коефіцієнт фінансового ризику дорівнюватиме 0,25 ($ПК/ВК = 0,25$), а середньозважена вартість капіталу буде мінімальною і становитиме 10,66. Саме за такої структури капіталу, за інших рівних умов, реальна ринкова ціна підприємства буде максимальною. Таке співвідношення між власним і позиковим капіталом забезпечить, на наш погляд, оптимальне поєднання ризику і доходності для підприємства, максимізує його ринкову вартість, сприятиме підвищенню курсу його акцій і забезпечить високий рівень платоспроможності та фінансової стійкості.

7. З метою поліпшення фінансового стану ТОВ «Стрім плюс» ми пропонуємо запровадити такі заходи:

- збільшити статутний капітал підприємства з метою підвищення його фінансових гарантій;
- частіше і в більшому обсязі використовувати при здійсненні господарської діяльності власні фінансові ресурси;
- ефективніше використовувати власні фінансові ресурси підприємства для освоєння інноваційних проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загурський О. М. Фінансовий аналіз : кредитно-модульний курс: навчальний посібник / К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 472 с.
2. Іонін Є. Є. Аналітичне підґрунтя реалізації концепції збереження власного капіталу / Є. Є. Іонін // Актуальні проблеми економіки України. – 2005. – № 1(43). – С. 43-53.
3. Воробйов Ю. М. Формування власного Фінансового капіталу підприємств / Ю. М. Воробйов // Фінанси підприємства. – 2006. – № 6. – 332 с.
4. Гуренко Т.О. Сучасний погляд на власний капітал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nubip.edu.ua/sites/default/files/suchassnij_pogljad_na_vlasnij_kapital.pdf – 22.10.2014. – Назва з екрана.
5. Шпак Н.З. Система управління капіталом підприємства / Н. З. Шпак, О. М. Рудницька // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип.20.10. - С. 257-261.
6. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навчальний посібник / С. В. Івахненко. — Київ: Знання, 2004. — 348 с.
7. Інформаційні системи бухгалтерського обліку : підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.05.0106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т.В. Шахрайчук; За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. — 2-е вид., перероб. і доп. — Житомир: ПП «Рута», 2002. — 544 с.
8. Голов С. Ф. Фінансовий та управлінський облік / С. Ф. Голов, В. І. Єфіменко. — К.: ТОВ «Автоінтерсервіс», 2001. — 544 с.
9. Малярець Л. М. Управління процесом росту власного капіталу підприємства: моногр. / Л. М. Малярець, Н. М. Пономаренко. – Харків: вид. ХНЕУ, 2015. – 132 с.
10. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент / Навчальний посібник / ред. А. М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с.

11. Мних Є.В.. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / за ред. Проф. Є.В. Мниха. – К.: КНТЕУ, 2005. – 232 с.
12. Мельник О.В. Особливості формування власного капіталу підприємства / О.В. Мельник // Науковий вісник національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. - № 1(48). – С. 94-98.
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене Наказом Міністерства Фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z_0336-13
14. Воськало Н.М. Внутрішній контроль власного капіталу підприємства в системі управління його діяльністю / Н. М. Воськало // Науковий вісник НЛТУ України. – 2015 – Вип.22.9. – С. 174-179.
15. Савченко О. С. Власний капітал – проблеми його визначення та формування / О .С. Савченко, Р. М. Циган // Вісник ХНУ. – 2015. – №4. – С. 128-131.
16. Зянько В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум для студ. спец. «Менеджмент організацій» / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2008. – 83с.
17. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [Електронний ресурс] : / Положення (стандарт) бухгалтерського обліку / Бібліотека бухгалтерського обліку. – Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=92&ArtID=13614>. – 10. 10.2014. – Назва з екрана.
18. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. – К. :Знання, 2006. – 287 с.
19. Кірсанова Т.О. Система управління власним капіталом підприємства / Т. О. Кірсанова // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2015. – Том 2. – С.58-63.
20. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: Вид. 2-ге, перероб. та доп. / Є.В.

- Мних. — Київ: Центр навчальної літератури, 2005. — 472 с.
21. Бобяк А. П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік [Електронний ресурс] / А. П. Бобяк. — Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2015_1/5.pdf. — 22.10.2014. — Назва з екрана.
22. Глущенко В.В. Оптимізація структури капіталу акціонерних товариств на основі багатокритеріального підходу як напрям удосконалення фінансово-кредитного механізму їх розвитку / В. В. Глущенко, А. В. Кравець // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. — 2015. - №8. — С. 50-56.
23. Зянько В. В. Фінансовий аналіз та звітність. Практикум / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова. — Вінниця: ВНТУ, 2008. - 83 с.
24. Яковлев О. І. Планування діяльності підприємства: навч. посібн. / О. І. Яковлев, А. О. Устич. — Харків: «Консум», 2012. — 88 с.
25. Ястремська О. М. Якість формування фінансової стратегії підприємства / О. М. Ястремська // Фінанси України. — 2015. — №6. — С. 121–128.
26. Воронкова, В. Г. Управління людськими ресурсами : філософські засади: навчальний посібник / В. Г. Воронкової; під ред. д. ф. н., проф.. — К. : ВД «Професіонал», 2014. — 576 с.
27. Фінанси підприємств: підручник / за ред. А. М. Поддєрьогіна. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2013. - 460 с.
28. Чиж Н.М. Проблеми формування оптимальної структури власного капіталу акціонерного товариства / Н. М. Чиж // Науковий вісник волинського університету ім. Лесі Українки . — 2007. - №12. — С. 126-131.
29. Чиж Н.М. Шляхи підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства / Н. М. Чиж // Економічний форум. — 2015. — №1. — С. 14-19.
30. Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. — 2017. — Вип. 23(1). — С.47–50.

- 31.Дмитришин М. В. Формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства / М. В. Дмитришин, М. М. Данилишин // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2015. – Вип. 11(2). – С. 131– 138.
- 32.Матвеєва Н. В. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств / Н. В. Матвеєва, П. К. Первухін // Наука й економіка. – 2016. – Вип. 2. – С. 17–21.
33. Хаджинов І. Г. Фінансове планування господарської діяльності підприємства / Матеріали всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи-2019» (м. Вінниця, 2-15 травня 2020 р.) <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2020>

ДОДАТОК А

Міністерство освіти і науки України
 Вінницький національний технічний університет
 Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
 Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ФІМ

_____ д-р екон. наук, проф. В. В. Зянько
 (підпис)

“15” жовтня 2019 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання магістерської кваліфікаційної роботи

на тему: УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ
 РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВАРИСТВА
 З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРІМ ПЛЮС»)

08-43.МКР.010.00.003ТЗ

Науковий керівник: д-р екон. наук, професор,
 наук. ступінь, вчене звання (посада)

_____ Зянько В. В. _____
 (підпис) (прізвище, ініціали)

Студент групи: МФК-18м
 назва групи

_____ Хаджинов І. Г. _____
 (підпис) (прізвище, ініціали)

1. Підстава для виконання магістерської роботи (МКР)

наказ №254 по ВНТУ від «2» жовтня 2019 р. про затвердження теми МКР.

2. Мета і призначення магістерської роботи

Власні фінансові ресурси становлять основу створення підприємства та є основним джерелом формування майна підприємства. Тому проблеми ефективного формування, раціонального використання та управління власними фінансовими ресурсами посідають важливе місце у стратегії розвитку підприємств.

Мета: обґрунтування напрямів підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів на українських підприємствах на основі дослідження теоретичних і практичних аспектів механізму формування фінансових ресурсів.

Завдання:

- дослідити економічний зміст та структуру фінансових ресурсів підприємства,
- розкрити основи управління формуванням власних ресурсів підприємства,
- розглянути методичні підходи до аналізу ефективності формування власних ресурсів підприємства,
- проаналізувати показники фінансового стану ТОВ «Стрім плюс»,
- здійснити аналіз складу та структури власних фінансових ресурсів ТОВ «Стрім плюс»,
- розробити рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

3. Завдання для виконання економічної розрахункової частини МКР

Розрахувати показники фінансового стану ТОВ «Стрім плюс», зокрема: коефіцієнти фінансової стійкості, коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти рентабельності, коефіцієнт автономії, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом, коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності власного капіталу, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, тривалість обороту дебіторської заборгованості, тривалість обороту кредиторської заборгованості та ін.

4. Вхідні дані для написання магістерської роботи

Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23(1). – С.47–50; Дмитришин М. В. Формування системи ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства / М. В. Дмитришин, М. М. Данилишин // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2015. – Вип. 11(2). – С. 131– 138; Матвеєва Н. В. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств / Н. В. Матвеєва, П. К. Первухін // Наука й економіка. – 2016. – Вип. 2. – С. 17–21; Фінансова звітність ТОВ «Стрім-плюс» за 2016—2018 рр.

5. Виконавець МКР – Хаджинов Ігор Геннадійович, ст. гр. МФК-18м (денна форма навчання)

6. Вимоги до виконання МКР

В процесі виконання МКР потрібно розробити рекомендації з підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів на українських підприємствах, використовуючи методи: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта та предмета дослідження; теоретичне узагальнення – для визначення економічного змісту понять та категорій; групування і порівняння – для зіставлення фактичних даних звітного і попередніх років; системний та комплексний підходи – для обґрунтування висновків та результатів дослідження.

7. Етапи МКР і терміни їх виконання\

Етапи МКР	Зміст етапу	Термін виконання	Очікувані результати
Вибір напрямку дослідження	Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації; розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання; вибір напрямку дослідження; обґрунтування прийнятого напрямку дослідження; розроблення, погодження і затвердження ТЗ на МКР	червень-вересень	план МКР
Основна (економічна) частина роботи	Теоретичне дослідження проблеми	ІІІ декада жовтня	Розділ 1
	Аналітична частина	ІІ декада листопада	Розділ 2
	Розробка рекомендацій та пропозицій	І декада грудня	Розділ 3
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист МКР; оформлення ілюстративного матеріалу, підготовка презентації ДР в редакторі <u>Microsoft Office PowerPoint</u>	І декада грудня	Акт впровадження, ілюстративний матеріал, презентація
Попередній захист МКР	Перевірка МКР на плагіат; одержання відзиву наукового керівника та рецензії; попередній захист МКР	І-ІІ декада грудня	Результат перевірки на плагіат, відгук, рецензія
Захист МКР	Основний захист МКР	ІІ-ІІІ декада грудня	довідь та відповіді на питання

8. Очікувані результати

В результаті виконання МКР очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на досліджуваному підприємстві ТОВ «Стрім плюс» з метою підвищення ефективності управління формуванням власних фінансових ресурсів.

9. Матеріали, які подають після завершення написання МКР

Переpletена пояснювальна записка магістерської роботи; графічний матеріал; відгук керівника; рецензія зовнішнього рецензента.

10 Порядок приймання МКР та її етапів

Результати магістерської кваліфікаційної роботи розглядаються керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист магістерської кваліфікаційної роботи.